

Keskustanuorten liittokokous, Riihimäki 30.10.2022

HYVÄKSYTYT VASTAUKSET POLIITTISIIN ALOITTEISIIN

1. Etelä-Savon Keskustanuoret: Korkeakouluopiskelijoiden psykologi- ja kuraattoripalvelut lakisääteiksi
2. Etelä-Savon Keskustanuoret: Nopea raideliikenne seuraavaksi infrastruktuurin kärkihankkeeksi
3. Etelä-Savon Keskustanuoret: Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille taattava riittävästi harjoittelupaikkoja
4. Etelä-Savon Keskustanuoret, Kaakon Keskustanuoret, Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kestäviä elinvoimaratkaisuja itäiseen Suomeen
5. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Rakennus ja telakka-alan veronumero-käytäntöä tulee jatkaa muille aloille, joilla kohonnut harmaan talouden riski
6. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Suomen liput näkyviin suomalaisten tuotteiden hintalappuihin
7. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Turkistuotteiden maahantuonti on lopetettava heti ja turkistarhaus Suomessa on kiellettävä siirtymäajalla
8. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Viranomaisten tiedonjakoa ja tiedonluovutusta parannettava
9. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Yleisiin kierrätyspisteisiin saatava biojätteen kierrätys
10. Kaakon Keskustanuoret: Adoptointi perusteita tarkasteltava uudestaan
11. Kaakon Keskustanuoret: Lukiodien opetusryhmille asetettava yläraja
12. Kaakon Keskustanuoret: Oppisopimuskoulutusta lisättävä
13. Kainuun Keskustanuoret: Kainuuseen oma yliopisto
14. Kainuun Keskustanuoret: Kotiuttamisraha takaisin
15. Kainuun Keskustanuoret: Kunnille lainapakki muuttajien käyttöön
16. Kainuun Keskustanuoret: Kuvaaminen onnettomuuspaikoilla rangaistavaksi
17. Kainuun Keskustanuoret: Metsäpolitiikka aidosti kotimaisiin käsiin
18. Kainuun Keskustanuoret: Nykyiset varmuusvarastot kaksinkertaistettava
19. Kainuun Keskustanuoret: Suomesta vihreän vedyn johtava valmistus- ja vientimaa
20. Kainuun Keskustanuoret: Turve tiiviiksi osaksi huoltovarmuutta
21. Kainuun Keskustanuoret: Venäläisille turistiviisumeille täyskielto
22. Kannuksen Keskustanuoret: Keskustanuorten puolustettava turkistarhausta
23. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki - Markkina-arvon mukainen kertakorvaus metsänomistajille
24. Keski-Suomen Keskustanuoret: Eduskuntavaalit eurovaalien yhteyteen
25. Keski-Suomen Keskustanuoret: Eron ruokahävikistä - Laaditaan maanlaajuinen hävikkiohjelma
26. Kuhmon Keskustanuoret: Pari päivää poimintavapaata
27. Lapin Keskustanuoret: Joukkoliikenteeseen edulliset kokeilukausiliput Saksan malliin!
28. Lapin Keskustanuoret: Kahden maan raidelevydeillä kulkeva rata Ruotsista päärataan saakka Kemiin
29. Lapin Keskustanuoret: Suomalainen turkistuotanto ajettava alas hallitusti
30. Lapin Keskustanuoret: Suomen valtion luovuttava hakarististä
31. Lapin Keskustanuoret: Tehdään jokaisesta syntyvästä lapsesta miljonääri!

32. Lapin Keskustanuoret: Turkisten ja turkistuotteiden tuonti EU:hun kiellettävä
33. Lapin Keskustanuoret: Uusiutuvan dieselin vero pois
34. Oulun Keskustanuoret: Turkistarhaus kiellettävä Suomessa
35. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kuukautistuotteiden arvonnisävero poistettava
36. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kuukautistuotteita julkisiin wc-tiloihin ja kouluihin
37. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Sähkö huomioitava asumistuessa
38. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Maatalouteen on panostettava ja huoltovarmuutta lisättävä
39. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Valtion omistajanohjaus kuntoon
40. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Yläikäraja hallituspaikoille
41. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Vallan keskittymistä yksittäisille henkilöille tulee rajoittaa
42. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Alle 20 työntekijän yrityksissä irtisanomissuoja poistettava
43. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ammattiyhdistykset veronalaiseksi
44. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha remonttiin
45. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ansiosidonnaisen työttömyysturvan maksu kokonaisuudessaan turvan tarjoajan maksettavaksi
46. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ehtoollisviini asetettava verovapaaksi tuotteeksi
47. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kansalaisuuden saamisen ehtoja kiristettävä
48. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kestävää kotimaista biodieseliä
49. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kiinteistöjen verotus tulisi saada vastaamaan paremmin niiden käypiä arvoja
50. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Koulussa pitää opettaa vaatteiden korjaamista
51. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kyttyrälohi pitää lisätä haitallisten vieraslajien luetteloihin
52. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Merimetso metsästettäväksi lajiksi
53. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pakkoruotsista tulee luopua
54. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pakolaisaallot hybrdivaikuttamisen keinona estettävä
55. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pyhäjoen ydinvoimalalle on saatava uusi toimittaja
56. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Saamelaiskäräjälakia pitää muuttaa siten, että pykälästä poistetaan saamelaisen määritelmä
57. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Sorsanmetsästys alkamaan aina lauantaina
58. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen tulee jatkossa panostaa enemmän oppisopimuskoulutukseen
59. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen tulee ottaa velkaa ja sijoittaa se osakemarkkinoille
60. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomi tarvitsee äitiyspakkauksen lisäksi isyyspakkauksen
61. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suurpetojen kaatoluvista valittaminen järkevämmäksi
62. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Yrityksen ensimmäisen työntekijän työeläkekulut pois
63. Pohjois-Savon Keskustanuoret: EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten tahojen maa- ja kiinteistökauppaa Suomessa rajoitettava
64. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Fyysisen henkilökortin rinnalle saatava käyttöön sähköinen henkilökortti

65. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Julkisten elintarvikehankintojen kotimaisuusastetta on nostettava
66. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kannabis sääntelyn alaiseksi
67. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Liittokokouksen terveiset puoluejohdolle
68. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Nuorisovaltuustolle aidot vaikuttamisen paikat kunnissa ja hyvinvointialueilla
69. Satakunnan Keskustanuoret: Ohjaamo toimintaa tulee kehittää
70. Uudenmaan Keskustanuoret: Turkisalan tulevaisuudesta Suomessa käynnistettävä selvitystyö - alan rajoittamista tai alasajoa ei voida sulkea pois
71. Uudenmaan Keskustanuoret: Uudelleen koulututtajat ja alanvaihtajat huomioitava nykyistä paremmin korkeakoulujen opiskelijavalinnassa
72. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen pääomatulot veronalaisiksi
73. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Exit-veroa ei tule ottaa käyttöön
74. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Hyökkäyssotaa käyvät maat pois kansainvälisestä urheilusta!

1. Etelä-Savon Keskustanuoret: Korkeakouluopiskelijoiden psykologi- ja kuraattoripalvelut lakisääteiksi

Opiskelijoille tarjottavat psykologi- ja kuraattoripalvelut vaihtelevat koko maassa ja siten opiskelijat ovat väistämättä eriarvoisessa asemassa palvelujen saannin ja laadun suhteen. Siksi Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että Keskustanuoret ajaa linjanaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluhollosta on säädettävää lakia, jolla turvattaisiin psykologi- ja kuraattoripalvelut yhdenvertaisesti kaikille korkeakouluopiskelijoille. Erillinen laki tunnustaisi korkeakouluopiskelijoiden tuen tarpeet, helpottaisi monialaista yhteistyötä sekä loisi opiskeluholloin jatkumon esiopetuksesta aina korkea-asteelle saakka.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret haluaa kaikille korkeakouluopiskelijoille yhdenvertaiset mahdollisuudet psykologi- ja kuraattoripalveluihin riippumatta opiskelupaikasta. Tämä helpottaisi opiskelijoiden mielenterveyskriisin ratkaisemista, ja velvoittaisi jokaisen korkeakoulun tarjoamaan korkeakouluopiskelijoille riittäviä tukipalveluja. Jokaista 1000 korkeakouluopiskelijaa kohden tulisi olla yksi psykologi ja kuraattori. Lakiin kirjattavat palvelut eivät saa heikentää koulutuksen laatua, vaan niihin on löydettävä valtion rahoitus. Liittokokous tunnistaa, etteivät psykologi- ja kuraattoripalvelut ratkaise ongelmia yksin, vaan Suomeen on saatava terapiatakuu ja mielenterveysprojekti kaikille suomalaisille.

2. Etelä-Savon Keskustanuoret: Nopea raideliikenne seuraavaksi infrastruktuurin kärkihankkeeksi

Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että nopeasta raideliikenteestä tehdään seuraava infrastruktuurin kärkihankke ja nopean raideliikenteen vaatimiin toimenpiteisiin ryhdytään. Suomen raideliikenne on onnettomalla tasolla verrattuna esimerkiksi Keski-Eurooppaan. Meillä juna on tällä hetkellä melko hidas ja epäluotettava kulkuväline eikä siten kilpailukykyinen liikkumismuoto suhteessa henkilöautoon. Juna on autoa ilmastoystävällisempi kulkumuoto, joten on hyvin perusteltua, että sen toimivuuteen tehdään panostuksia.

Nopea ja sujuva raideliikenne, joka kattaisi koko Suomen, helpottaisi monipaikkaisuutta ja esimerkiksi ympäri Suomen suuntautuvaa työmatkaliikennettä.

Nopean raideliikenteen vaatimiin toimenpiteisiin, kuten kaksoisraiteisiin ja sen myötä vuorojen lisäämiseen ja järkevään vuorosuunnitteluun, on ryhdyttävä. On tärkeää, että joka puolelta Suomea on mahdollista kulkea junalla nopeasti paikasta toiseen ilman ylimääräisiä kohtuuttoman pitkiä vaihtoajoja.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteeseen ja tunnustaa syvästi rautatieverkon uudistamistarpeet. Junamatkailusta on tultava kilpailukykyinen vaihtoehto muille matkustusvälineille. Monet ratahankkeet ovatkin tällä hetkellä selvittelyn alla ja Keskustanuoret vaatii niiden ripeää,

mutta huolellista käsittelyä. Keskustanuoret näkee, että nopeiden junien ohessa tulee huomioida myös lähijunaliikenteen kehittämiseen sekä rautateiden integroimiseen Euroopan rautatieverkkoon koskevat seikat.

3. Etelä-Savon Keskustanuoret: Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille taattava riittävästi harjoittelupaikkoja

Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen riittävyys taataan.

Viime aikoina on puhuttu paljon sosiaali- ja terveysalan koulutuspaikkojen lisäämisestä, mutta samanaikaisesti harjoittelupaikkoja ei ole lisätty samassa suhteessa. Alan opiskelijat käyvät harjoittelupaikoista erittäin kovaa taistelua. Paikkojen saaminen on todella haastavaa jo nyt, puhumattakaan tulevaisuudesta, jos asian edistämiseksi ei ryhdytä toimenpiteisiin.

Kliiniset harjoittelut ovat erittäin tärkeä osa sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden opintoja. Siellä opiskelijat pääsevät harjoittamaan kädentaitojaan ja teorian viemistä käytäntöön turvallisessa ja opettavaisessa ympäristössä kokeneiden ammattilaisten ohjauksessa.

Kaikkien ammattikorkeakoulujen alueella ei ole riittävästi harjoittelupaikkoja edes oman alueen opiskelijoille, jolloin on lähdettävä muualle. Jos jää ilman harjoittelupaikkaa, opinnot saattavat pitkittyä tai jos saa paikan kauempaa, tuo se myös lisäkustannuksia opiskelijoille.

On varmistettava, että opiskelijat pääsevät harjoitteluihin, jolloin he myös valmistuvat ajallaan ja pääsevät kiinni työelämään.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huolissaan riittävästä harjoittelupaikoista sosiaali- ja terveysalan opiskelijoilla, ja pelkää riittämättömien ja epämiellyttävien harjoittelupaikkojen vähentävän alan vetovoimaisuutta entisestään. Riittävät harjoittelupaikat ovat sosiaali- ja terveysalan koulutettavien kannalta elinehto riittävälle määrälle henkilöstöä hyvinvointialueilla. Tätä toimintaa tulee koordinoita jokaisella hyvinvointialueella paremmin.

4. Etelä-Savon Keskustanuoret, Kaakon Keskustanuoret, Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kestäviä elinvoimaratkaisuja itäiseen Suomeen

Venäjän Ukrainaa kohtaan aloittaman hyökkäyssodan johdosta itäisen Suomen tilanne on haastava. Venäjän kaupan lakkaaminen ja Venäjältä suuntautuvan matkailun väheneminen näkyy erityisesti itäisen Suomen aluetaloudessa. Itäisen Suomen tilanne elinvoiman osalta on ollut haastava jo entuudestaan, mutta Venäjän sota Ukrainaa kohtaan pahentaa sitä entisestään.

Valtion taholta on väläytelty erilaisia tukipaketteja, jotka lyhytkestoisesti helpottavat itäisen Suomen tilannetta. Tilanne vaatii kuitenkin kestäviä ratkaisuja. Etelä-Savon, Kaakon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon Keskustanuoret vaativat, että itäisen Suomen elinvoimaan kiinnitetään erityistä huomiota ja siihen tehdään tarvittavia panostuksia nopeasti.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa selvästi aloitteessa mainitut itäisen Suomen elinvoimaan liittyvät ongelmat. Lyhytkestoiset tukipaketit eivät ratkaise pitkällä aikavälillä mitään, mutta akuuteimman hädän keskellä niitäkin tarvitaan. Keskustanuoret esittää alueen elinvoiman palauttamiseksi hallituskausien yli yltävää Itä-Suomen elinvoimaohjelmaa, joka sisältäisi investointeja infrastruktuuriin ja koulutukseen, kokeilun erityistalousalueesta ja alueellisen opintolainahyvityksen tekemisen pysyväksi. Keskustanuoret suhtautuu erityisellä vakavuudella itäisen Suomen elinvoimaan liittyviin ongelmiin, joiden ratkaisuun on käytetty toistaiseksi aivan liian vähän aikaa ja rahaa.

5. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Rakennus ja telakka-alan veronumerokäytäntöä tulee jatkaa muille aloille, joilla kohonnut harmaan talouden riski

Tällä hetkellä veronumero on käytössä rakennusalalla ja telakoilla. Telakoille numero tuli käyttöön vasta tänä vuonna. Veronumero tarkoittaa sitä, että työntekijällä on näkyvissä kuvallinen henkilötunniste, jossa lukee hänen henkilökohtainen veronumero.

Veronumeron tarkoituksena on ehkäistä harmaata taloutta. Veronumeron avulla voidaan selvittää työntekijöiden ja työnantajien verotukseen liittyviä etuuksia. Veronumeron avulla voidaan selvittää myös sopimusketjuja ja ulkomaalaisten työntekijöiden työnantaja. Kohonneen riskin aloja Suomessa on myös siivous-, kuljetus- ja matkailu ja ravintola-ala. Näillä aloilla on erityisesti havaittu harmaata taloutta ja myös työperäistä hyväksikäyttöä. On tärkeää, että veronumero olisi käytössä mahdollisimman monella kohonneen riskin alalla. Suomelta jää vuosittain saamatta harmaan talouden vuoksi paljon verotuloja, jotka olisi voitu käyttää esimerkiksi opetukseen ja perusterveydenhuoltoon.

On myös rehellisten yrittäjien etu, että väärin toimivien yritysten toimiin puututaan, jotta kilpailuympäristö olisi neutraali, eikä väärin toimimalla saisi perusteetonta etua. Veronumeron laajentaminen uusille aloille on yksi keino puuttua harmaaseen talouteen. Tämän lisäksi täytyy pohtia myös muita keinoja harmaan talouden ja työmarkkinarikollisuuden suitsemiseen. Ylipäänsä poliitikkojen tulisi puhua enemmän talousrikollisuuden torjunnasta ja uusista tehokkaista keinoista, joilla siihen voidaan puuttua.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Veronumerokäytäntö on toiminut rakennusalalla ja telakoilla hyvin ja se on ehkäissyt harmaata taloutta, työntekijöiden hyväksikäyttöä ja talousrikoksia. Lisäksi veronumerokäytäntö on käyttöönoton jälkeen lisännyt valtion verotuloja merkittävästi. Henkilötunniesteiden hankkiminen ja käyttöönotto on helppoa ja sen myönteiset vaikutukset ovat merkittäviä. Näin

ollen Keskustanuoret näkee, että veronumerokäytäntö tulisi ottaa pikimmiten käytäntöön muilla kohonneen riskin aloilla.

6. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Suomen liput näkyviin suomalaisten tuotteiden hintalappuihin

Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret vaativat Suomen lippuja näkyviin suomalaisten tuotteiden hintalappuihin. Tämä voisi lisätä kotimaisten tuotteiden tunnistamista ja arvostusta kuluttajien keskuudessa.

Tuotteiden alkuperä on monille kuluttajille merkittävä ostopäätökseen vaikuttava tekijä, ja usein suomalaiset tuotteet ovat monilla kriteereillä laadukkaampia, ekologisempia ja eettisempiä kuin tuontitavara. Olisi tärkeää, että kuluttajat näkevät valintansa konkreettisesti. Alkuperämerkinnät ovat monille kuluttajille kuitenkin sekavia. Tämän vuoksi Suomen lipun tulisi olla näkyvissä myös hintalapussa. Tämä mahdollistaisi sen, että kotimainen alkuperä olisi helposti näkyvillä tietyssä paikassa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteen tavoitteeseen saattaa kuluttajan tietoon yhä selkeämmin tuotteiden alkuperämaa. Jo tällä hetkellä kauppojen tietyissä tuotteiden hintalapuissa näkyy joutsenmerkki, mutta useasti se voi jäädä kuluttajalta huomaamatta. Keskustanuoret haluaa, että kotimaisia tuotteita korostettaisiin näkyvämmiin, jotta kuluttajat huomaavat tuotteen olevan kotimainen. Esimerkkejä näkyvämmästä hintalapusta ovat kaupoissa olevat ”korttelitoive” taikka ”lähellä tuotettu”. Keskustanuoret haluaa, että kaikilla kotimaisilla elintarvikkeilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet näkyä kuluttajalle parempana valintana.

7. Helsingin ja Uudenmaan keskustanuoret: Turkistuotteiden maahantuonti on lopetettava heti ja turkistarhaus Suomessa on kiellettävä siirtymäajalla

Turkistarhaus ei ole enää nykypäivää, minkä takia yhä useampi Euroopan maa on kieltänyt turkistarhauksen. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret vaativat, että Suomikin liittyy tähän joukkoon kieltämällä turkistarhauksen siirtymäajalla sekä kieltämällä turkistuotteiden maahantuonnin. Turkisteollisuus tarvitsee siirtymäajan lopettamiselle, jotta turkistarhayrittäjät saavat alettua toimintaansa alas hallitusti, samalla etsimällä uusia tulonlähteitä.

Vaikka turkistarhaus kielletään, on silti kuluttajia, jotka haluavat turkistuotteita. Tämän takia Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret vaativat turkistuotteiden maahantuonnin kieltoa. Tämä kannustaa ihmisiä korvaamaan turkistuotteet jollain eettisemmillä tuotteilla.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa turkistarhaukseen liittyvät merkittävät eettiset ongelmat, sekä globaalin ja paikallisen kehityksen, joka haastaa koko turkisanalan tulevaisuutta. Suomalaisten tarhojen määrä on viimeisen seitsemän vuoden aikana puoliintunut ja viimeisinä vuosina alan

toiminta on ollut vain enenevässä määrin tukisidonnaista. Tämän lisäksi keinoturkkiset ovat ajamassa markkinaosuudeltaan eläinperäisten turkisten ohi.

Turkisan laskusuhdanne on jo käynnistänyt suuren alueellisen elinkeinopoliittisen muutoksen ja Keskustanuorille on erityisen tärkeää, että tämä muutos tapahtuu oikeudenmukaisesti. Alan hallitsematon romahdus olisi alueellisesti kriittinen isku, mutta täysin mahdollinen kehityssuunta. Tämän johdosta Keskustanuoret esittää, että uusien turkistarhojen perustaminen lopetetaan ja alalle laaditaan oikeudenmukaisen siirtymän ohjelma, jonka lopputulemana alan toiminta lakkaisi vuonna 2032. Ohjelman keskiössä on uusien alueellisten elinvoimaratkaisujen löytäminen ja turkisyrittäjille suunnattava tuki uuden yritystoiminnan perustamiseksi.

On myös huomioitavaa, että turkistarhauksen kansallinen päätös Suomessa ei poista toimintaa maista, jossa eettisten tekijöiden huomioiminen on merkittävästi alhaisemmalla tasolla. Tämän vuoksi Keskustanuoret esittää turkistuotteiden maahantuontikieltoa koko Euroopan Unionin ja ETA-maiden ulkopuolelta, jotta vältämme tilanteen, jossa kotimaisen turkismarkkinan rahat ohjautuisivat esimerkiksi Kiinaan tai Venäjälle, jossa alan toimintamallit jättävät todellakin toivomisen varaa.

8. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Viranomaisten tiedonjakoa ja tiedonluovutusta parannettava

Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret ovat huolissaan viranomaisten tiedonjaon tasosta, ja vaativat sen kehittämistä nykyistä tehokkaammaksi ja toimivammaksi.

Toimiva tiedonjako on viranomaisten välisen yhteistyön edellytys, ja sitä tarvitaan hyvin monenlaisten tapausten käsittelyssä. Kun käsitellään kansalaisten yksityisiä tietoja, täytyy olla tarkkana, ettei niitä päädy väärin käsiin, mutta viranomaisten välinen hyvä yhteistyö on myös kansalaisen etu. Heikko tiedonjako hidastaa kansalaisten ongelmien ratkaisua ja heikentää hyvinvointia.

Tällä hetkellä viranomaisilla on paikoitellen liian suppeat keinot tiedon jakamiseen esimerkiksi harmaaseen talouteen ja työperäiseen hyväksikäyttöön puuttuessa.

Erityisesti oleskelulupia käsittelevillä ja muilla työperäisen hyväksikäytön ehkäisyn kanssa toimivilla viranomaisilla tulee olla ajantasainen tieto mm. annetuista työsyryntä/ihmiskauppatuomioista. Ei voi olla niin, että viranomaiset saavat tietoja tuomioista vain median kautta, koska siellä julkaistaan usein vain törkeimmät rikokset ja usein yrityksen nimeäkään ei ole kerrottu.

Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret vaativat, että järjestelmäkehitykseen satsataan ja lainsäädäntöön tehdään muutoksia viranomaisten välisen tietojenvaihdon lisäämiseksi. Tämä on välttämätöntä, jotta harmaata taloutta ja työmarkkinarikollisuutta saadaan torjuttua.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ihmiskauppaan ja harmaaseen talouteen puuttuminen on huomattavan vaikeaa viranomaisten nykyisillä käytettävissä olevilla menetelmillä. Tämän takia onkin tärkeää, että viranomaiset jakaisivat tietoja keskenään riittävästi, samalla tietoturva ja tarpeellisuusperiaate huomioon ottaen.

9. Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret: Yleisiin kierrätyspisteisiin saatava biojätteen kierrätys

Helsingin ja Uudenmaan Keskustanuoret vaativat, että yleisillä kierrätyspisteillä täytyy voida kierrättää myös biojätteitä.

Kaikilla taloyhtiöillä tai muilla yksityisillä jättepisteillä ei ole saatavilla biojätteen kierrätystä. Sen järjestäminen voi olla monille yksityisille tahoille liian kallista tai vaikeaa toteuttaa, tai sitä ei edes tulla ajatelleeksi. Biojätteen kierrätyksen hyödyt ovat kuitenkin suuret, siitä saadaan arvokkaita raaka-aineita, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi lannoitteissa tai biokaasun tuotannossa. Tehdään kierrättämisestä helppoa: samalla kun käy heittämässä kierrätykseen pahvit, lasit ja metallit, ottaa mukaan myös leivänkannikat ja banaaninkuoret.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten mielestä, jokaisella kuntalaisella pitää olla biojätteen kierrätyspiste kohtuullisen matkan päässä kotiovelta. Eduskunta on juuri käsitellyt uutta jätelainmuutoksen, jonka mukaisesti biojätteen erilliskeräys on käynnistetty heinäkuussa 2022. Uuden jätelain mukaan biojätteen erilliskeräys aloitetaan porrastetusti tänä vuonna, ja esimerkiksi taajama-alueilla erilliskeräys tulee olla järjestettynä viimeistään vuoteen 2024 (koskee yli 10 000 asukkaan taajamia) mennessä. Biojätteen erilliskeräys voidaan jatkossa toteuttaa esimerkiksi kiinteistökohtaisella jätekuljetuksella.

10. Kaakon Keskustanuoret: Adoptointi perusteita tarkasteltava uudestaan

Kaakon Keskustanuoret haluavat, että Suomessa on tarkasteltava uudestaan adoptiionnin perusteita ja tulee erityisesti kiinnittää huomiota adoptiota hakevien ala- ja yläikärajaan. Alaikäraja adoptiossa on nykyään 25-vuotta, mutta myös alle 25-vuotiaille tulisi tarjota mahdollisuus adoptioon. Myös 50- vuotiaiden yläikärajasta tulisi joustaa, varsinkin jos toinen adoptiovanhemmista on alle 50-vuotias. Kaakon Keskustanuoret haluavat myös kiinnittää huomiota, että adoptio-oikeutta ei tule evätä lievien sairauksien takia, jos ne eivät vaikuta elämään häiritsevästi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomi kärsii laskevasta syntyvyydestä ja joka viidennellä pariskunnalla on tahatonta lapsettomuutta. Myös Keskustanuorten Perhepoliittisessa linjapaperissa todetaan, että adoptioprosessin vaatimukset ovat liian raskaat. On kaikkien etu, että adoptio etenee sujuvasti ja vanhemmuuteen valmiit vanhemmat saavat lapsen. Ulkomailta tulevassa adoptiossa on

kuitenkin huomioitava, että ulkomaisella viranomaisella voi olla Suomen linjoista riippumattomia periaatteita koskien adoptiovanhempien ikää.

11. Kaakon Keskustanuoret: Lukioden opetusryhmille asetettava yläraja

Kaakon Keskustanuoret vaativat, että lukiokoulutuksen ryhmien kokoja tulisi suitsia asettamalla 32 opiskelijan ryhmäkoon yläraja per ryhmä.

Monin paikoin Suomen lukioissa lukioiden ryhmäkoot ovat paisuneet jopa 40 opiskelijan kokoisiksi. Suuret ryhmäkokojen vaihtelut alueiden välillä eriarvoistavat lukio-opiskelijoita, kun tukea tarvitsevat opiskelijat eivät välttämättä kaikkialla Suomessa saakaan tarvitsemaansa tukea ryhmätilanteissa. Kaakon Keskustanuoret ovatkin huolissaan, kuinka yksilöllinen opetus kärsii, kun opettaja ei ehdi antaa suurissa ryhmissä tarvittavaa yksilöllistä ohjaamista ja opetusta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Opetusryhmät ovat pitkään olleet suuret ja suuressa ryhmässä opettajan on vaikea antaa opiskelijalle henkilökohtaista ohjausta. Opetusryhmien kasvu on huolestuttava suunta, johon täytyy löytyä ratkaisuja. Keskustanuoret näkee, että koulujen resursseja tulisi kohdentaa opetusryhmien koon pienentämiseen ja henkilökohtaiseen ohjaamiseen. Lukioden rahoitusta on lisättävä, jotta oppilaitokset voivat keskittyä ydintehtäväänsä eli ihmisten sivistämiseen.

12. Kaakon Keskustanuoret: Oppisopimuskoulutusta lisättävä

Kaakon Keskustanuoret vaativat, että oppisopimuskoulutusta tulee lisätä perinteisen ammattikoulun rinnalle entistä enemmän.

Kaakon Keskustanuoret toivovat, että oppivelvollisuuden laajennuttua tulee ottaa huomioon nuoret, jotka eivät opi parhaiten koulun penkillä vaan käytännön työn kautta. Oppisopimuskoulutuksen lisääminen nostaa työllisyyttä, nuoret saavat nopeasti työpaikkoja ja palvelualojen työvoimapula helpottuisi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee oppisopimuskoulutuksessa mahdollisuuksia yritysten ja oppilaitosten yhteistyölle. Oppisopimuskoulutuksen avulla voidaan kouluttaa osaajia suoraan yritysten tarpeisiin ja opiskelija pääsee heti tekemään käytännön töitä. Työnantajien ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyötä täytyy syventää, sekä varmistaa riittävä ohjaus työpaikalla. Toisella asteella opiskelevalla nuorella on oikeus saada aikuisen ohjausta ja huolenpitoa, siksi oppisopimus ei saa korvata kokonaan ammattioppilaitosten tarjoamaa koulutusta.

13. Kainuun Keskustanuoret: Kainuuseen oma yliopisto

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että mahdollinen tuleva yliopisto perustetaan Kainuuseen. Kainuun pitkät välimatkat ovat loistava mahdollisuus digitaalisia yhteyksiä hyödyntävälle yliopistolle ja pohjaa yliopistolle antaa jo oma yliopistokeskus Kajaanissa.

Yliopistolla turvataan alueellista tasa-arvoa, mikä on puolueemme ja nuorisojärjestömme tärkeimpiä arvoja. Myös Kainuuta on kehitettävä kokonaisvaltaisesti sivistystä unohtamatta. Sivistynyt ihminen kykenee ymmärtämään niin maailman menoa kuin ilmiöitäkin, ja tarkastelemaan todellisuutta myös itsensä ulkopuolelta. Mikäli itärajan alueet päästään näivettymään, myös turvallisuusriskit kasvavat. Itä-Suomen alueella tarvitaan pitkäjänteisiä ratkaisuja ja ymmärrystä valtion kokonaistilanteesta. Yliopisto ei ole ainoastaan sivistys- tai aluepoliittinen kysymys, vaan myös huoltovarmuustekijä.

Maakunnastamme katsottuna yliopistot sijaitsevat kaukana, joten olisi alueellisen tasa-arvon näkökulmasta oikeus ja kohtuus, että Kainuu saa oman yliopistonsa. Yliopistolla Kainuussa olisi myös aluepoliittinen merkitys. Tällä hetkellä vain 3% muualla Suomessa yliopistoissa opiskelevista nuorista palaa takaisin kotimaakuntaan. Oleellisesti vertailuarvona on tärkeää huomata, että Kainuussa ammattikorkeakoulun käyneistä noin 50-60% jää työskentelemään alueelle. Yleisesti korkeasti koulutetuista ihmisistä on valtava pula Kainuussa.

Yliopiston perustaminen olisi myös parasta feminististä aluepolitiikkaa. Kyse on alueiden ja ihmisten tasa-arvosta, jonka pohjalla on jo pitkään kehittynyt rakennemuutos: kaupungistuminen, huoltosuhteen heikkeneminen sekä työn ja parisuhteen kohtaamaton ongelmat. Yliopiston avulla näitä ongelmia saataisiin ratkaistua.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että uusien yliopistojen perustaminen on todella mittava ja kallis hanke. Kajaanin ammattikorkeakoulu tarjoaa jatkossakin laadukasta opetusta. Yhdymme ajatukseen siitä, että korkeakouluopiskelun on oltava mahdollista koko maassa.

Keskustanuoret muistuttaa myös, että Kainuussa on nykyisellään yliopistotoimintaa, esimerkiksi Kajaanin yliopistokeskuksella. Tämä ei tietenkään korvaa täysin omaa yliopistoa, mutta mahdollistaa yliopistotasoisien opiskelun.

Jatkossa yliopistokoulutuksessa olisi tarjottava aidosti mahdollisuus suorittaa opintoja myös monimuotoisesti ja etänä. Tällöin opiskelu olisi mahdollista ajasta, paikasta ja elämäntilanteesta riippumatta. Tämä helpottaisi myös opiskelua harvaan asutuilla alueilla.

14. Kainuun Keskustanuoret: Kotiuttamisraha takaisin

Kainuun Keskustanuoret ovat huolissaan asepalvelusta suorittavien taloudellisesta pärjäämisestä heidän kotiutuessaan reserviin. Loikka palveluksesta reserviin, jossa mm. ruoka- ja majoitushuollosta ei ole tarvinnut huolehtia, asettaa monet taloudellisesti ahtaalle.

Monet kotiutuvista ovat nuoria, joilla ei välttämättä ole vakituista työpaikkaa tai muuta tulonlähdettä. Monilla kuitenkin on oma asunto ja perhe, joista tulisi huolehtia.

Kainuun Keskustanuoret esittää, että vuonna 1993 lakkautettu kotiuttamisraha- ja asumisraha- malli otetaan uudistettuna uudelleen käyttöön. Kotiutuessaan henkilölle annettaisiin tietty summa verovapaata tukea, joka on suhteessa kotiutuvan palveluksen pituuteen.

Muuttuneessa turvallisuustilanteessa Euroopassa ja maailmassa, Puolustusvoimien valtionrahoitusta nostetaan huomattavasti. Materiaalihankinta- ja henkilöstöresurssien lisäämisen lisäksi tulee myös asevelvollisiinkin ja heidän siviiliin kotiutumiseensa satsata.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen uskottava ja riittävä maanpuolustus on entistä tärkeämpi asia. Siksi olisikin tärkeää, että varusmiespalveluksen ja vapaaehtoisen asepalveluksen suorittamisen tieltä poistetaan mahdollisia esteitä ja turvataan varusmiespalveluksen sekä vapaaehtoisen asepalveluksen suorittavien henkilöiden taloudellinen pärjääminen jotta meillä on jatkossakin motivoitunut ja suorituskykyinen reservi. Erityisen tärkeää olisi, ettei palveluksensa suorittanut henkilö jää ”tyhjän päälle” heti palveluksen jälkeen taloudellisesti.

Keskustanuoret kantaa huolta varusmiesten sekä vapaaehtoisesti asepalvelusta suorittavien nykyisestä tulotasosta. Keskustanuoret ehdottaa varusmiesten ja vapaaehtoisesti asepalveluksessa olevien päivärahajen kolminkertaistamista nykyiseen tilanteeseen nähden sekä haluaa poistaa rajoitteet tehdä palkallista työtä palvelusaikana. Myös perheellisiä palveluksen suorittajia tulee tukea entistä paremmin.

15. Kainuun Keskustanuoret: Kunnille lainapakki muuttajien käyttöön

Kainuun Keskustanuoret ehdottaa, että kuntiin hankitaan työkalupakit, joita kuntaan muuttaminen olisi entistäkin sujuvampaa. Kainuun Keskustanuoret näkee, että muuttamisen kuuluisi olla mahdollisimman helppoa. Pienituloisena, erityisesti nuorena muuttajana voi olla vaikea rahoittaa kaikkia tarvekaluja, joita oman omaisuuden muuttamiseen paikasta toiseen tarvitaan. Vielä jännittävämpi tilanteesta tulee, mikäli sattuu muuttamaan paikkaan, jossa ketään ei tunne etukäteen.

Lainattavat työkalut olisi ainakin yksi käytännön elämää helpottava asia. Muutto ei vaadi vain muuttolaatikoita, vaan toisinaan huonekalut on purettava osittain tai kokonaan. Olisi myös ekologisesti kestävä, mikäli useiden yksilöiden vähänkäytettyjen työkalujen sijaan olisi yhteisiä, korkean käyttöasteen työkaluja saatavilla. Vaihtoehtoisesti kunnat voisivat tukea esimerkiksi kyläyhdistyksiä vastaavassa toiminnassa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että kirjastojen tarjoamat monipuoliset palvelut ovat elintärkeitä alueensa paikalliselle yhteisölle. Keskustanuorten mielestä lainapankki toimintaa voitaisiin

harjoittaa kirjastojen kautta sellaisilla alueilla, joissa tällaiseen palveluun ei ole toimintaedellytyksiä markkinavoimien kautta.

16. Kainuun Keskustanuoret: Kuvaaminen onnettomuuspaikoilla rangaistavaksi

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että onnettomuuspaikoilla kuvaamisesta tulee rangaistavaa.

Uhrin yksityisyyden suoja ei säily, jos onnettomuuspaikalla kuvatut kuvat tai videot leviävät esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. On tärkeää, että uhrin yksityisyys suojataan, jotta myös uhrin omaiset saavat tiedon tapahtuneesta viranomaisilta eivätkä erilaisia, huhupuheellisia epävirallisia reittejä pitkin.

Onnettomuuspaikalla kuvaaminen häiritsee poliisien, palokunnan ja ensihoidon työtä sivullisten ollessa vain tiellä. Koska poliisilla ei ole valtuuksia tai mahdollisuutta lopettaa kuvaamista, sivullisten ohjaaminen aiheuttaa ainoastaan ylimääräistä työtä viranomaisille.

Pahimmillaan ihmisten pysähtyessä kuvaamaan ja pysäyttävät autonsa tien reunaan aiheutuu lisää onnettomuuksia, kuten ketjukolareita. Onnettomuuspaikalla kuvaamisen rangaistavaksi saattaminen ennaltaehkäisisi siitä aiheutuvia haittoja.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen, mutta yhtyy aloitteen henkeen ja esittää, että kuvaamisen kieltämisen sijasta kielletään onnettomuuspaikalta kuvatun materiaalin jakaminen eteenpäin. Onnettomuuspaikalta kuvaaminen voi toisinaan olla hyödyksi vaikkapa viranomaiselle tai vakuutusyhtiölle. Kuvatun materiaalin jakamisen kieltäminen taas ehkäisee videoiden ja kuvien jakamista esimerkiksi sosiaaliseen mediaan.

17. Kainuun Keskustanuoret: Metsäpolitiikka aidosti kotimaisiin käsiin

Kainuun Keskustanuoret on huolissaan metsäpolitiikan luisumisesta osaksi EU:n päätöksentekoa. Metsien käyttö on ollut ja sen tulee olla kansallisissa käsissä, EU:n perussopimukseen ei sisälly unionin yhteistä metsäpolitiikkaa. Tällä hetkellä EU-tasolla puututaan liiaksi suomalaisten metsien käyttöön ja suojeluun. Parhaat päätökset onnistuvat siellä, missä niissä on aidot vaikutukset eli paikan päällä.

EU-maat ovat monilla tavoilla erilaisia, eikä yhden muotin säädökset, direktiivit ja asetukset toimi kaikissa maissa niiden tarkoittamalla tavalla. Suomen tulee yhdessä muiden metsäisten maiden kanssa neuvotella pitävä sopimus päättää omasta metsäpolitiikastaan.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on kyllästynyt siihen, että EU haluaa sosialisoida Suomen metsien luontoarvot. Suomi on yksi Euroopan metsäisimmistä maista ja sen historia näkyy kansallisissa päätöksissä. On varmistettava, että EU ei hyväksikäytä suomalaisten metsiä mm. ilmastopolitiikassa hiilinielujen tai suojelualueiden osalta. Ilmastopolitiikassa pääpaino

tulee olla päästöjen vähentämisessä eikä nielujen holtittomassa lisäämisessä ja metsien sosialisoinnissa.

Metsäpolitiikkaa ei voi antaa EU:n käsiin. Unionin perussopimuksessa ei ole viittausta metsäpolitiikkaan, joten se kuuluu kansalliseen toimivaltaan. Metsäpäätökset on siis tehtävä kansallisella tasolla. Suomen metsälaki on uniikki esimerkki toimivasta kansallisesta lainsäädännöstä Euroopassa ja se velvoittaa metsänomistajia metsänhoitotoimissa. Paras tietotaito kestäväälle metsänhoidolle on paikallisella tasolla eikä yksi yhteinen EU-malli toimi kaikkialla Euroopassa. EU-vaikuttamisessa täytyy pitää kiinni kansallisten olosuhteiden huomioonottamisesta. Keskustanuorten perusajatus ”jätetään luonnonvarat paremmassa kunnossa jälkipolville kuin mitä itse sain” on keskiössä tulevaisuuden metsäkysymyksissä.

18. Kainuun Keskustanuoret: Nykyiset varmuusvarastot kaksinkertaistettava

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että valtion varmuusvarastot kaksinkertaistetaan. Nykyiset varmuusvarastot riittävät laskennallisesti noin puoleksi vuodeksi aikaisemman vuoden sijaan. 2000- ja 2010-luvulla varmuusvarastoja on pienennetty merkittävästi, eikä ole osattu ennakoita nykyisen kaltaisia laajoja kriisejä.

Viime vuosien kriisit ovat osoittaneet minkä takia varmuusvarastoja tarvitaan ja ne ovat myös osoittaneet, kuinka varautumista ei ole tehty tarpeeksi. Nestemäisten polttoaineiden, puolustusteollisuuden raaka-aineiden, viljan, lääkkeiden ja terveysalan tarvikkeiden sekä muiden tarpeellisten tarvikkeiden varmuusvarastojen koot on tuplattava.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee tärkeänä, että meillä on kriisiaikoja varten riittävät varmuusvarastot. Lisäksi olisi reilua, että asiasta sovitaan EU-tasolla siten, etteivät varmuusvarastoja keränneet maat joudu ”ruokkimaan” omat varastonsa laiminlyöneitä maita kriisiaikana. Tämä on myös EU:n sisäisen oikeudenmukaisuuden ja koheesion kannalta tärkeää.

19. Kainuun Keskustanuoret: Suomesta vihreän vedyn johtava valmistus- ja vientimaa

Maallamme on kunnianhimoinen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiileneutraalinen vuonna 2050. Jotta tavoite voidaan saavuttaa, se tarvitsee toteutuakseen aitoa halua toteuttaa myös tekoja. Kainuun Keskustanuoret vaatii, että Suomesta tehdään päämäärätietoisella sekä pitkäjänteisellä politiikalla vihreän vedyn johtava valmistus- ja vientimaa.

Yhdeksi Suomen vahvuuksista on tunnistettu erilaiset, kokonaisvaltaiset energian kiertotalousratkaisut. Vihreää vetyä voidaan valmistaa elektrolyysimenetelmällä ionipuhdistetusta vedestä. Tuotannon hyötysuhdetta voidaan parantaa käyttämällä tuotannossa syntyvä hukkalämpö esimerkiksi kaukolämpönä. Vedyn muunneltavuus avaa monia uusia käyttömahdollisuuksia lähes kaikilla mahdollisilla energiasektoreilla. Lisäksi on rutkasti teollisuudenaloja, jotka hyötyvät vedystä, koska se mukautuu erilaisiin tarpeisiin.

Odotettavissa on, että vedyn kustannukset laskevat, kun tuotantomäärät kasvavat. Jos akkuteknologia ei kehity nopeasti lähivuosina, raskas liikenne, merenkulku ja pitkän matkan lentoliikenne tarvitsevat yhä nestemäisiä polttoaineita. Keski-Euroopassa vedystä saattaa tulla jopa nykyisen maakaasun korvaaja asuntojen lämmityksessä.

Pitkäjänteisen työn seurauksena vihreästä vedystä voi tulla aidosti yksi energiantuotantomuoto uusiutuvien energiamuotojen lisäksi, fossiilisten polttoaineiden väistyessä. Totta on, että energiaa tullaan tulevassakin tarvitsemaan niin tuotantoon kuin liikkumiseenkin. Vihreän vedyn nostamisesta aidoksi vaihtoehdoksi hyötyvät niin teollisuus, energiajärjestelmä kuin ympäristökin.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ilmastoneutraali energiajärjestelmä vaatii tuekseen sähkön kulutusjoustoan vastaavan vetytalouden. Suomella on erittäin hyvät mahdollisuudet vetytalouden ja P2X:n (Power-To-X) kärkimaaksi, jos muutoksen vaan annetaan toteutua. Vetytalouden suurin este on politiikka sekä asenteet. Valmistautuminen vetytalouteen tulee aloittaa jo nyt, jotta lainsäädäntö pysyy ajan hermolla eikä ole este, kun vetytalous on teknisesti ja kaupallisesti mahdollista. Lainsäädännön ohella tulee miettiä mahdollisia tukia vetytalouden vauhdittamiseksi. Lisäksi asiaa on nostettava yhteiskunnalliseen keskusteluun ihmisten tietämyksen ja asenteiden parantamiseksi. Toisaalta valtion omistamissa sähkö- ja kaasuverkkoyhtiöissä Fingridissä ja Gasgridissä valmistaudutaan jo kovaa vauhtia vetytalouden läpimurtoon.

20. Kainuun Keskustanuoret: Turve tiiviiksi osaksi huoltovarmuutta

Kainuun Keskustanuoret näkee, että turpeen käyttö energiantuotannossa on otettava takaisin mukaan tiiviimmäksi osaksi Suomen huoltovarmuutta.

Turvetuotannon alasajo oli tahattoman hallitsematonta ja virheellistä nykyisessä energiatilanteessa. Turve on otettava mukaan tehokkaammin keinovalikoimaan ja sen rooli on tunnustettava nykyisen energiakriisin aikana. Ennen kuin uusi kotimainen, ekologisempi ja tehokkaampi energiantuotantomuoto löydetään, turpeen käyttöä ei tule lopettaa liian nopeasti. Käytetään mieluummin kotimaista turvetta kuin venäläistä tuontienergiaa.

Muuttuneessa tilanteessa on tarve aikalisälle ja arvioida turpeen roolia ja arvoa. Suomen on pyrittävä energiaomavaraisuuteen ja irti ulkomaalaisesta tuontienergiasta. Turve sopii siihen pakettiin osana siirtymävaihetta. Nykyinen linja turpeen kieltämiseksi on liian nopea ja sitä tulee tarkastella uudelleen jo ihan huoltovarmuuden näkökulmasta.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa huolen huoltovarmuudesta epävakaina aikoina. Turpeen rooli on kuitenkin toimia kriisiajan energiavarantona ja sen vuoksi tuemme säilytyspalkkiojärjestelmän luomista. Tässä järjestelyssä turvetuottajat saavat korvauksen siitä, että he säilyttävät ja

huoltavat turvetuotantoon vaadittavaa laitteistoa, jotta kriisitilanteessa turvetuotanto saadaan käynnistettyä ja omavaraisen energiatuotannon volyyymiä kasvatettua.

Energiamarkkinoilla turpeen tilanteeseen vaikuttaa kuitenkin moni muukin seikka kuin kansallinen päätöksenteko. Yksi suurimmista tekijöistä on eurooppalainen päästökauppajärjestelmä, jonka vaikutus alan kannattavuuteen on ollut merkittävä. Päästökauppajärjestelmä onkin edistänyt vauhdikkaasti siirtymää kohti puhtaampaa energiaa, joskin jaamme aloitteessa esitetyt näkemykset siitä, että muutoksen tulisi olla hallitumpaa ja siirtymän kohdentua puhtaisiin ja mieluusti kotimaisiin energiavaihtoehtoihin.

Turpeen energiakäytön alasajo on päätöksenä merkittävä ja prosessina suuri. Oikeudenmukaisen siirtymän turvaksi tätä prosessia tulee myös johtaa huolellisesti. Päätöksen äärellä poukkoileminen voisi epätasapainottaa turveyritysten tilannetta entisestään ja haastaa siirtymää eteenpäin. Tämän vuoksi myös kynnys rajuihin poikkeamiin valitulta linjalta tulee pitää korkealla.

21. Kainuun Keskustanuoret: Venäläisille turistiviisumeille täyskielto

Kainuun Keskustanuoret vaatii venäläisten turistiviisumien täyskieltoa. Aikakautena, jolloin Venäjä hyökkää Ukrainaan tappaen ja tuhoten ei voida mahdollistaa turistimatkailua Suomeen. On myös turvallisuusriski, jos suuri määrä venäläisiä asevelvollisia päästetään vapaasti Suomeen oleskelemaan. Suomen pitää estää venäläisten pääsy Suomeen aiemmin myönnettyillä tai toisen Schengen-maan myöntämällä turistiviisumeilla, kunnes Venäjän hyökkäyssota Euroopassa on päättynyt. Mahdollinen turistiviisumien myöntämisen lopettaminen määräajaksi ei estäisi venäläisiä tulemasta Suomeen tapaamaan perheitään tai hakemaan Suomesta turvapaikkaa.

Suomen turvallisuudesta on huolehdittava arvaamattomana aikana. Suomeen tulevat venäläiset reserviläiset voivat muodostaa turvallisuusuhan, joka on estettävä. Suomen on tuettava Ukrainaa kaikin mahdollisin keinoin ja venäläisten maahantulon estäminen on yksi ratkaisu. Viro, Latvia, Liettua ja Puola ovat tähän pystyneet, joten myös Suomen on pystyttävä.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Turistiviisumien myöntämistä venäläisille turisteille on jo rajoitettu. Keskustanuoret näkee, ettei sota-aikaan turistina matkustelu ole perusoikeus, ja riittävän tiukalla viisumipolitiikalla suojellaan Suomea erilaisilta hybridivaikuttamisen keinoilta.

22. Kannuksen Keskustanuoret: Keskustanuorten puolustettava turkistarhausta

Nuorisojärjestön kanta biotalouteen tuntuu olevan kaksijakoinen ja epämääräinen. Esitämme, että liitto alkaa voimatoimisesti edistämään myös turkistalouden tulevaisuutta. Turkistalous olisi merkittävä keino vahvistaa maaseudun elinvoimaa ja osaltaan myös vahvistaisi kiertotaloutta, kun esimerkiksi fosfori saataisiin turkiseläinten rehuna pois vesistöistä takaisin

lannaksi ja siten lannoitteeksi. Tämä vähentäisi tarvetta myös luontoa tuhoavaan kaivosteollisuuteen ja vierasmaalaisiin lannoitteisiin.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Ks. aloitevastaus aloitteesta nro 7.

23. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki - Markkina-arvon mukainen kertakorvaus metsänomistajille

Fingrid vastaa Suomessa sähkön siirtoverkoista, eli rakentaa voimajohtolinjoja, jotka ovat tärkeää infrastruktuuria. Sähkölinojen on kuljettava läpi Suomen, jotta jokaiseen tupaan saadaan sähkö. Koska voimajohtolinjat vievät paljon tilaa, eikä valtio alkujaan omista kaikkea maata, voimajohtot kulkevat siten yksityisten maiden halki. Tähän asti yksityisille maanomistajille on maksettu keskimäärin muutaman sadan euron arvoinen kertakorvaus, ja Fingrid on sillä lunastanut yksityisomisteista maata käyttöönsä. Vaikka sähkön siirtoverkko onkin kriittistä infraa, täytyisi maanomistajan saada kunnon korvaus menetetyistä mahdollisuudesta metsänsä käyttöön. Tiivistettynä nykyisen mallin mukaan metsänomistaja luopuu vähäisellä korvauksella oikeudestaan metsän normaaliin hyödyntämiseen. Keski-Pohjanmaan Keskustanuoret esittää, että lunastuslakiin tehdään muutos, jossa maanomistajalle maksetaan metsän osalta markkinahinnan mukainen kertakorvaus siinä tapauksessa, kun lunastuslain käyttö kohdistuu voimajohtolinjan rakentamiseen.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Uusien voimajohtolinjojen sijoittuminen yksityiselle maanomistukselle aiheuttaa ymmärrettävästi mielipahaa ja vastarintaa. Lunastuslakia on uudistettu vuoden 2022 keväällä. Valitettavasti lunastuslain korvausperusteita koskevat muutokset eivät ehdi käsittelyyn tällä hallituskaudella. Keskustanuoret kantaa huolta oikeudenmukaisuudesta ja näkee tarpeen lunastuslain korvausperusteiden päivittämiselle.

Keskustanuoret kantaa huolta maanomistajien riittävästä ymmärryksestä maa-alueen lunastukseen liittyvissä kysymyksissä, sillä maanomistajilla on oikeus osallistua korvausmenettelyyn, joka korostaa maanomistajan riittävää ymmärrystä haettavien korvausten osoittamisesta. Lisäksi Keskustanuoret haluaa vahvistaa maanomistajille annettavaa tukea ja neuvontaa siinä, miten esimerkiksi sähkölinojen sijoittumisesta omistamalleen maa-alalle voi neuvotella.

24. Keski-Suomen Keskustanuoret: Eduskuntavaalit eurovaalien yhteyteen

Europarlamenttivaalien äänestysaktiivisuus oli vuoden 2019 vaaleissa Suomessa 40,8%. Vastaavasti saman kevään eduskuntavaaleissa äänestysaktiivisuus oli 72,1%. Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että jatkossa eduskuntavaalit järjestetään yhtä aikaa europarlamenttivaalien kanssa, eli eduskunnan vaalikausi pitenis viiteen vuoteen. Keski-

Suomen Keskustanuoret uskoo, että näin saataisiin varsinkin eurovaalien äänestysaktiivisuus nousuun, sekä kasvatettua molempien vaalien kiinnostavuutta. Korkeamman äänestysaktiivisuuden lisäksi saataisiin myös säästöjä, kun puolueet ja ehdokkaat eivät joutuisi käymään kahta erillistä vaalikampanjaa. Pitempi vaalikausi toisi eduskunnan päätöksentekoon pitkäjänteisyyttä, kun vaalit eivät olisi taas aivan heti ovella. Useassa Euroopan maassa onkin jo nyt käytössä viiden vuoden vaalikausi, kuten Ranskassa, Italiassa ja Luxemburgissa.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huolissaan vaaliväsymyksestä sekä matalasta äänestysaktiivisuudesta europarlamenttivaaleissa. Europarlamenttivaalien äänestysaktiivisuus oli vuoden 2019 vaaleissa Suomessa 40,8 % kun taas presidentinvaaleissa äänestysaktiivisuus on ollut noin 70 %.

Ongelmana eduskuntavaalien yhdistämisessä eurovaalien kanssa olisi demokratian toteutuminen. Viiden vuoden eduskuntavaalikausi on aivan liian pitkä aika kansanvallan toteutumiseen. Lisäksi eduskunnan mahdollinen hajottaminen sotkisi vaalien rytmin, jolloin vaalikaudet tulisi tasata uudelleen.

Keskustanuoret esittää, että jatkossa presidentinvaalit järjestetään yhtä aikaa europarlamenttivaalien kanssa. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että presidentin vaalikausi lyhenisi viiteen vuoteen. Presidentinvaalien äänestysprosentti on valtakunnallisten vaalien korkeinta, ja näin vaalit yhdistämällä saataisiin eurovaalien äänestysaktiivisuus nousuun. Samalla vaalien yhdistäminen säästää rahaa ja resursseja sekä puolueiden kampanjoissa, että vaalien järjestämisessä.

Sekä presidentinvaalit että europarlamenttivaalit ovat melko ehdokaskeskeisiä vaaleja. Lisäksi molemmissa vaaleissa vaalipiirinä on koko Suomi. Myöskään presidentin valtakauden lyheneminen ei olisi merkittävän suuri muutos presidentin vallan suhteellisen vähäisyyden vuoksi. Eurovaalien ja presidentinvaalien yhdistäminen olisi edellä mainituin perustein viisaampaa.

25. Keski-Suomen Keskustanuoret: Eroon ruokahävikistä - Laaditaan maanlaajuinen hävikkiohjelma

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO:n mukaan vajaa kolmannes ruuasta päättyy maailmanlaajuisesti hävikiksi. Suomessa hävikin määrä noudattaa kansainvälisiä suuntaviivoja suhteellisen tarkasti, hukan ollessa Luonnonvarakeskuksen mukaan kilomääräisesti 360 miljoona kiloa vuodessa. Hukan määrä on käsittämätön, kun samaan aikaan maailmasta löytyy alueita, joissa nähdään jo nyt nälkää. Hukkaan heitetty ruoka on myös kovaa työtä tekevien tuottajien työn halveksuntaa.

Keski-Suomen Keskustanuoret on ruokahävikistä hyvin huolissaan ja esittää kansallisen ruokahävikkiohjelman laatimista hävikin poistamiseksi. Paikallisia esimerkkejä erilaisten hävikkiohjelmien myönteisestä vaikutuksesta löytyy esimerkiksi Jyväskylästä. Luomalla

valtakunnallisen hävikkiohjelman, jossa asetetaan selkeät tavoitteet hävikin vähentämiseksi, voidaan saavuttaa merkittäviä vähennyksiä hävikkiin. Hävikin pienentyessä säästetään samalla myös muita resursseja, sekä kannustetaan ihmisiä suunnittelemaan ruokalistansa ennakolta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret haluaa tehdä kestäviä ratkaisuja ja hävikin vähentäminen on yksi niistä. Hävikin määrää voidaan pienentää monella tapaa, tärkeimpänä keinona on kuitenkin raaka-aineiden oikea mitoitus. Keskustanuoret haluaa laadittavaksi suunnitelman hävikkiruuan vähentämiseksi, jonka tavoitteena on vähentää hävikin määrää kaikilla sektoreilla.

Keskustanuoret haluaa arvostuksen kotimaiselle ruuantuotannolle näkyvän vahvemmin, ja mikä olisikaan parempi arvostuksen osoitus, kuin että hankittu ruoka käytetään mahdollisimman hyvin.

26. Kuhmon Keskustanuoret: Pari päivää poimintavapaata

Kuhmon Keskustanuoret haluaa, että työelämään lisätään pari päivää kansallista, vapaavalintaisesti ajoitettavaa poimintavapaata. Poimintavapaata voisi hyödyntää ainakin marjojen, sienien ja mahdollisten kotimaisten hedelmien poimimiseen ja keräämiseen. Käytävissä olevat voisivat kannustaa poimimaan luonnon antimia omiin varastoihinsa, tai edes viettämään aikaa raikkaassa ulkoilmassa.

Kuhmon Keskustanuoret kokee, että jokamiehen oikeuden käyttäminen ei ole samassa mittakaavassa mahdollista kaikille, koska osalla pelkästään metsiin pääseminen vaatii paljon suunnittelua. Viikon ainoan tai ainoiden vapaapäivien viettäminen metsässä ja asian järjestely voi olla ainakin satunnaispoimijoista raskasta, eikä kaikilla vuorotyöläisillä ole mahdollisuutta saada muuten vain vapaata työstä sopivina aikoina.

Ulkoilu ja metsässä ajan viettäminen tiedetään todistettavasti hyvinvointia lisääväksi aktiviteetiksi. Suomalaisille tekisi hyvää myös syödä enemmän ja terveellisempää, kotimaista lähiruokaa, johon voi päästä käsiksi ihan itse poiminnalla. Tämän myötä olisi kansanterveydellekin hyödyllistä saada ihmiset ulkoilemaan ja säilömään omiin tarpeisiinsa kotimaisia, jopa superfoodin tasoisia metsän antimia.

Pari päivää metsässä tekisi kelle tahansa näillä tiedoilla vain hyvää. Luontoon lähteminen voi parantaa luontosuhdetta ja luoda siellä liikkumisesta hyvän tavan. Luonnon antimien tehokkaampi saaminen kotikeittiöihin parantaisi ihmisten ravinteiden saantia ja osaltaan huoltovarmuutta. Lisäksi pari lisävapaata saattaisi keventää syksyn työurakkaa, ja pitkässä juoksussa lisätä tuottavuutta – Kuhmon keskustanuoret näkeekin näillä perusteilla, että poimintavapaasta olisi pelkkää hyötyä.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa aloitteen näkemyksen siitä, että arvokkaat ja maistuvat metsän antimet on syytä saada talteen. Keskustanuoret ei kuitenkaan näe, että poimintavapaan tulisi koitua kansallisena vapaana työnantajan maksettavaksi. Poimintavapaa voisi kuitenkin toimia erinomaisesti palkattomana vapaana. Palkaton poimintavapaa ehkäisee vapaiden väärinkäyttöä, mutta mahdollistaa innokkaimpien poimijoiden pääsyn metsään. On myös huomioitava, että kaikkialla Suomessa mahdollisuutta marjan- tai sienenpoimintaan ei ole. Palkaton poimintavapaa vahvistaisi suomalaisten suhdetta luontoon, kohentaisi marjastajien hyvinvointia sekä täyttäisi suomalaisten pakkasia.

27. Lapin Keskustanuoret: Joukkoliikenteeseen edulliset kokeilukausiliput Saksan malliin!

Suomen tulee ottaa käyttöön Saksassa kokeiltu halvan kausilipun malli. Näin saataisiin ohjattua ihmisiä julkiseen liikenteen käyttöön alueilla, joilla niitä on mahdollista hyödyntää. Tämä toisi helpotusta liikenteen kokonaismäärään ja vähentäisi ruuhkia. Saksan kokeilu osoittautui suosituksi, ja on vahva signaali kokeilun tekemiseksi myös Suomessa. Näin ollen kokeilu tulisi toistaa Suomessa sopivassa paikassa ja sopivana ajankohtana.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret uskoo joukkoliikenteeseen alueilla, jossa niitä on mahdollista hyödyntää. Suuri haaste on, miten suuremmat massat saadaan ohjattua joukkoliikenteen piiriin esimerkiksi yksityisautoilun sijaan. Tarvitaan nykyistä laadukkaampaa reitti- ja verkkosuunnittelua, jolloin joukkoliikenteen tavoitavuutta voidaan maantieteellisesti laajentaa mm. erilaisia liikennemuotoja yhdistelemällä ja luomalla saattoliikennettä nk. runkolinjojen äärelle.

Halvat kausiliput voisivat olla tehokas keino saada ihmisiä joukkoliikenteen äärelle ja Saksasta saadut tulokset ovat olleet erittäin kannustavia. Ilmastovaikutusten lisäksi joukkoliikenteen vahvistaminen voisi toimia vastauksena Vladimir Putinin aloittamaan energiasotaan, kun joukkoliikenteen osuutta kasvattamalla myös fossiilisten polttoaineiden kulutusta saadaan laskettua.

Erityisen tarpeelliseksi kokeilu nähdään Helsingin seudun liikenteen alueella, jossa kuntakohtainen hinnoittelu uhkaa ajaa esimerkiksi opiskelevat ulkopaikkakuntalaiset nuoret taloudellisen kriisin äärelle. Kun alueella myös liikenneverkko on kunnossa olisi vain järkevää, ettei hinta olisi tekijä, joka sulkee osan väestöstä joukkoliikenteen tavoittamattomiin.

28. Lapin Keskustanuoret: Kahden maan raideleveydellä kulkeva rata Ruotsista päärrataan saakka Kemiin

Yksi lähivuosien suurimmista liikenneinvestoinneista Meri-Lappiin on Laurila-Tornio radan perusparannus ja sähköistys. Ratavälin korjaaminen on aloitettu ja päätös radan sähköistämisestä on tehty. Vastikään saimme kuulla myös EU:n toiveista valtioiden rajat ylittävien junayhteyksien parantamisesta.

Suomen ja Ruotsin rautateiden raideleveydet ovat eri standardien mukaiset, mikä aiheuttaa esteen junien kulkemiselle rajan yli. Rajaesteiden poistamiseksi Laurilan radan peruskorjauksen yhteydessä on tehtävä uusi rata kahdella eri raideleveydellä vanhan radan paikalle Haaparannalta Kemin Ajokseen saakka. Tämä onnistuu asentamalla neljä kisko rinnakkain samoille ratapölkkyille. Sähköjunien liikennöintiä varten tulisi vetureihin muuttaa sähköjärjestelmät kahden eri maan ajolangoilla toimiviksi.

Tehtävä rata mahdollistaisi ruotsin raideleveydellä tapahtuvan henkilöliikenteen Kemin rautatieasemalta. Näin ollen Kemistä voitaisiin helposti saada junayhteys Tornion kautta esimerkiksi Luulajaan saakka, käyttäen ruotsalaisia junia lähtöpaikkanaan Kemi, esimerkiksi kolmesti vuorokaudessa. Näin Tornion kaupunki saataisiin säännöllisen junaliikennöinnin piiriin ilman, että tämä vähentäisi Kemi-Rovaniemi yhteysvälin liikennöintiä. Tämä vähentäisi myös valtion maksaman ostoliikenteen tarvetta verrattuna siihen, että VR joutuisi operoimaan Kemi-Haaparanta väliä vaihtoyhteytenä pääradan ja ruotsalaisten junien välillä.

Radan vetäminen samalla Ajoksen satamaan saakka mahdollistaisi ruotsalaisten kuljetusten viemisen suoraan Ajoksen satamaan ilman rahdin lastausta ruotsalaisesta junasta suomalaiseen junaan. Sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen avaaminen vahvistaisi talouskasvua etenkin Lapissa, sekä matkailua koko Suomessa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen rautatieverkon ensimmäiset osat rakennettiin jo 1800-luvulla, jolloin Suomi oli osa Venäjää. Tämän myötä Suomessa luonnollisesti otettiin käyttöön venäläinen raideleveys, 1524 mm. Ruotsissa, kuten myös laajemmin Euroopassa on käytössä kapeampi raideleveys, 1435 mm.

Keskustanuoret kannattaa vahvasti raideliikenteen edistämistä ja integroimista eurooppalaiseen rautatieverkkoon. Kuten aloitteessa ansiokkaasti todetaan, on Ruotsin raideleveyden ulottamiselle Kemiin asti vahvat perustelut sekä ihmisten että tavaroiden liikkumisen edistämiseksi.

29. Lapin Keskustanuoret: Suomalainen turkistuotanto ajettava alas hallitusti

Turkistuotannossa vallitsee merkittäviä eettisiä ongelmia. Turkiseläimet elävät lajityypille luonnottomissa oloissa ja tuotanto aiheuttaa myös ympäristöongelmia. Keskustanuoret kannattaa turkistuotannon hallittua alasajoa Suomessa.

Turkistarhauksessa tuotantoeläimet elävät luonnon vastaisissa oloissa. Lisäksi turkistuotanto aiheuttaa ympäristöongelmia kuormittaen vesistöjä ja aiheuttaen päästöjä. Eettisten ja ekologisten seikkojen lisäksi ala on menettänyt suosiotaan vuosien saatossa ja näin ollen sen tuottamat taloudelliset vaikutukset ovat heikentyneet.

Keskustanuoret tunnistaa haasteen siinä, että turkistuotannon loputtua Suomessa tuotanto voi siirtyä muualle yhä epäeettisempiin oloihin. Keskustanuoret kuitenkin peräänkuuluttaa, että voimme vaikuttaa ainoastaan omaan toimintaamme, mutta tätä kautta muun muassa

EU:n yhteisillä linjauksilla voisimme esimerkiksi lopettaa tarhakasvatettujen turkisten tuonnin ja myynnin kokonaan, ja näin vaikuttaa myös tuotantoon kolmansissa maissa.

Keskustanuoret alleviivaa, että turkistuotannon alasajo on tehtävä hillitysti ja hallitusti riittävän siirtymäajan puitteissa. Mallia alasajoon voidaan ottaa esimerkiksi oman tuotantonsa jo lopettaneista maista.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ks. aloitevastaus aloitteeseen nro 7.

30. Lapin Keskustanuoret: Suomen valtion luovuttava hakarististä

Suomen ollessa vahvasti matkalla puolustusliitto NATO:n jäseneksi, on Suomen valtion korkea aika poistaa hakaristi kaikista valtion virallisista symboleista, joissa sitä vielä käytetään. Hakaristi on kuin vanha lahjaksi saatu tavara, joka pitäisi heittää pois, mutta ei olla kehdattu. Jollekin henkilölle jossain päin maailmaa se voi symboloida jotain muuta, mutta Euroopassa se symboloi maailmansodan aloittamista ja kansanmurhaa. Sellaista symbolia ei voida nykyisessä Suomen yhteiskunnassa pitää aktiivisesti valtion virallisessa käytössä.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorten yksi kantavista arvoista on sivistys ja koemme, että symbolina hakaristi on historiallisesti merkittävä myös monissa muissa yhteyksissä. Hakaristi on ollut käytössä jo ennen sen sotkemista natsi-Saksaan muun muassa hindulaisuudessa (swastika), jossa se symboloi rauhaa, onnea ja jatkuvuutta.

Hakaristi on osa suomalais-ugrilaista kulttuuria, ja hakaristejä onkin esiintynyt Suomessa arkeologisten löytöjen perusteella viimeistään rautakaudelta alkaen. Hakaristin käyttö on ollut Suomessa yleistä, eikä se rajoitu ainoastaan puolustusvoimien tunnukseksi.

Puolustusvoimien käyttöön hakaristitunnus on tullut ilmavoimien kautta jo 1918 ja hakaristiä käytetään myös Suomen historian kannalta merkittävässä Lotta Svärd järjestön symbolissa sekä Tasavallan Presidentin lipussa. Keskustanuoret kuitenkin huomauttaa, että hakaristin väärinkäyttö on sosiaalisesti tuomittavaa.

31. Lapin Keskustanuoret: Tehdään jokaisesta syntyvästä lapsesta miljonääri!

Suomen valtion tulisi perustaa jokaiselle syntyvälle lapselle osakesäästötilin kaltainen elinsäästötili. Elinsäästötilin varat sijoitettaisiin hajautetusti eri indeksirahastoihin, keskimääräisen osakemarkkinoiden tuoton tavoittelemiseksi. Elinsäästötilin tavoite olisi

pakottaen edesauttaa tulevat sukupolvet vaurastumaan ilman, että alkupääoman tuottoja voisi nostaa pois ennen eläkeikää.

Oman elinsäästötilin seuraaminen kasvattaisi kansalaisten sijoittamis- ja vaurastumisintoa. Positiivinen puoli olisi myös se, että optimaalisessa tilanteessa historiallisella Helsingin pörssin tuotolla, olisi esimerkiksi valtion maksama 5 000 euron alkupääoma ehtinyt kasvaa 70 ikävuoteen mennessä jopa miljoonaan euroon. Näin ollen olisi todennäköistä, että tulevaisuudessa eläkeläiset olisivat maan vaurain väestönosa.

Myös kunnat voisi houkutelaa lapsiperheitä tekemällä vauvarahan tyyppisiä lisäsijoituksia lapsen elinsäästötilille. Oikeuden lisäsijoitukseen ja sen tuottoon voisi sitoa siihen, kuinka kauan henkilö on kunnan asukas.

Elinsäästötilin saldoa saisi alkaa käyttää esimerkiksi yleisestä eläkeiästä alkaen, ja nostoaikataulun saisi päättää tietyissä rajoissa itse. Jokainen suomalainen saisi seurata elinsäästötilin kehitystä reaaliajassa, ja tehdä tarpeen vaatiessa lisäsijoituksia tilille. Tehdyt lisäsijoitukset saisi nostaa halutessaan pois tililtä. Itse alkupääomaan ja sen tuottoihin voisi syntyä rajoitettu nosto-oikeus työttömyyden ym sosiaalisten seikkojen vuoksi.

Eläkesäästötili toisi pitkällä tähtäimellä myös valtion kassaan säästöjä, sillä vauraiden eläkeläisten sosiaaliturvaan ei tarvitsisi panostaa, ja nostettava raha olisi verotettavaa tuloa. Kun kaikilla suomalaisilla olisi iän myötä mittava sijoitusvarallisuus, olisi jokaisella suomalaisella tasapuolisesti paljon perittävää omaisuutta, mikä tasaisi myös tulo- ja varallisuuseroja. Elinsäästötilin peruspääomaan ja sen tuottoihin kohdistuva perintövero voisi olla kuitenkin muun omaisuuden perintöveroa suurempi.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee elinsäästötilin haasteena sen, että nykyisen kaltaisessa taloudellisessa tilanteessa 5000 euron arvoinen sijoitus jokaiselle syntyvälle lapselle on vaikea kustantaa. Haastetta tuo myös elinsäästötilien ylläpitämiseen ja järjestämiseen tarvittavat resurssit. Henkilökohtaiseksi omaisuudeksi tarkoitettujen varojen nostamisen kieltäminen ennen eläkeikää tuo myös omat ongelmansa. Keskustanuoret kannattaa kuitenkin suomalaisten perheiden ja kotitalouksien kannustamista säästämiseen ja sijoittamiseen.

32. Lapin Keskustanuoret: Turkisten ja turkistuotteiden tuonti EU:hun kiellettävä

Turkisten tuonti EU- ja ETA-alueelle on kiellettävä, jotta Euroopassa ei myydä ulkomailla epäeettisesti tuotettuja turkiksia. Maailman turkistuotannosta runsas puolet tulee EU-alueelta ja Norjasta. Suomen lisäksi Euroopassa on monia muita turkisten tuottajamaita. Suomi on maailman suurimpia ketunnahkojen tuottajamaita ja Tanska puolestaan minkinnahkojen. Muita merkittäviä turkistarhausmaita ovat Hollanti, Puola ja Norja. Euroopan ulkopuolella suurin turkisten tuottaja on Kiina. EU:n alueella on tuontikiellon myötä paremmat edellytykset puuttua turkistuotannon epäkohtiin ajamatta koko elinkeinoa kerralla alas. Tuontikielto myös vahvistaisi eurooppalaista vaateteollisuutta, kun Euroopassa tuotetut turkikset tulisi valmistaa Euroopassa, eikä kuljettaa esimerkiksi Aasiaan valmistettaviksi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ks. aloitevastaus aloitteeseen nro 7.

33. Lapin Keskustanuoret: Uusiutuvan dieselin vero pois

Jos Suomi pyrkii vähentämään liikenteen päästöjä, on sen poistettava uusiutuvan dieselin vero. Fossiilisia polttoaineita kalliimpi uusiutuva polttoaine ei houkuttele kuluttajia, eikä näin edistä asiaa, eikä kannusta pois fossiilisista polttoaineista. Liikenteen verotus on jo riittävän korkea eikä korkea polttoaineveroa voida perustella uusiutuvan polttoaineen kohdalla.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että uusiutuvan dieselin polttoaineveron poistaminen madaltaisi kynnystä ympäristöystävällisemmän uusiutuvan dieselin käyttämiseen fossiilisen dieselin sijaan. Polttoaineveron poistaminen uusiutuvan dieselin kohdalla kannustaisi ympäristöystävällisten valintojen tekemiseen.

Keskustanuoret kuitenkin huomauttaa, että veron poistaminen voisi koskea ainoastaan kestävästi tuotettua uusiutuvaa dieseliä, jossa ei olisi käytetty raaka-aineena lainkaan epäeettistä kasviöljyä, kuten palmuöljyä.

34. Oulun Keskustanuoret: Turkistarhaus kiellettävä Suomessa

Jo 15 EU-maata on kieltänyt turkistarhauksen harjoittamisen, mutta Suomessa se on edelleen laillista. Suomessa turkistarhausta on harjoitettu 100 vuotta, eikä sen tulevaisuus näytä valoisalta. Turkistarhauseläinten kantaa on myös pitkään täydennetty luonnosta.

Turkistarhaus ei ole eettisesti eikä ekologisesti kestävä. Eläimet elävät pienissä häkeissä ja tiloilla tapahtuvat rikkeet ovat yhä kamalampia. Tarhaeläimet syötetään ylipainoisiksi eivätkä eläimen perustarpeet täyty tarhoissa. Tarhassa olevalla eläimellä ei ole mahdollisuutta muun muassa liikkumiseen, sosiaalisuuteen tai metsästämiseen. Turkiseläimillä tulisi olla oikeus hyvään elämään kuten muillakin tuotantoeläimillä.

Turkistarhaus ei ole enää nykypäivänä tarpeellista, vaateteollisuus on jo pitkään tarjonnut vaihtoehdon aidoille turkiksille. Lämpimiä ja kestäviä vaatteita biohajoavasta luonnonmateriaalista voidaan valmistaa esimerkiksi villasta ilman että eläintä pitää tappaa.

Turkistarhauksen aika on nyt ohi. Tätä aloitetta tukiessaan Keskustanuoret osoittavat tukensa eläinten paremman, oikeudenmukaisemman ja terveellisemmän elämän puolesta. Eläinten ei tule kärsiä ihmisten ahneudesta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ks. aloitevastaus aloitteeseen nro 7.

35. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kuukautist tuotteiden arvonlisävero poistettava

Kuukautissuojat ovat naisille välttämättömiä perusterveystarvikkeita. Kuukautissuojien hankinnasta kertyy naiselle vuosien aikana merkittävät sukupuolisidonnaiset kustannukset. Tällä hetkellä kuukautisvälineiden arvonlisäveroprosentti on 24, kun esimerkiksi lääkkeillä vastaava on vain 10.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret jättivät vuoden 2020 Keskustan puoluekokoukseen aloitteen kuukautist tuotteiden arvonlisäveron laskemisesta tai sen poistamisesta, jonka puolue kyseisessä puoluekokouksessa otti kannakseen. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ovat kuitenkin pettyneet puolueen aikaansaamattomuuteen asian suhteen.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaatii Keskustanuorilta aktiivista painostusta Keskusta puolueen suuntaan, jotta seuraavan eduskuntakauden aikana asia saadaan eteenpäin niin, että kuukautist tuotteilla arvonlisävero lasketaan ensimmäisenä toimenä 24 prosentista 10 prosenttiin. Puolueen pyrkimys tulisi olla arvonlisäveron poistaminen kokonaan.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa maksuttomia menkkoja. Keskustanuoret näkee, että jokaisen menstruovan ihmisen tulisi olla mahdollista hankkia kuukautissuojia. Keskustanuoret tunnistaa ongelmallisuuden kuukautissuojien korkeassa verotuksessa ja kuukautisten epätasa-arvoisessa luonteessa. Yhteiskunnan tulee tasoittaa kuukautisten aiheuttamaa taloudellista taakkaa. On tärkeää myös kiinnittää huomiota kuukautissuojien ympäristöystävällisyyteen.

36. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kuukautist tuotteita julkisiin wc-tiloihin ja kouluihin

Kuukautisköyhyys on ilmiö, jossa kuukautist tuotteiden maksullisuus vaikuttaa kielteisesti muun muassa opetukseen osallistumiseen tai jopa estää koulunkäynnin kokonaan. Etenkin perus- tai toisella asteella opiskelevalla kuukautisvälineisiin kuluva summa voi viedä merkittävän osan kuukausibudjetista. Esimerkiksi terveysiteet ja tamponit maksavat käyttäjälle kymmeniä euroja kuukaudessa.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret esittävät, että jokaiselle suomalaiselle naiselle tulee tarjota ilmaisia kuukautist tuotteita. Tällä toimella lisätään sukupuolien välistä tasa-arvoa ja kavennetaan sukupuolien välistä varallisuuseroa. Ilmaisia kuukautissuojia tulisi tarjota terveyskeskuksissa, kuntien toimipisteissä, julkisissa wc-tiloissa ja kouluissa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa kuukautist tuotteiden sijoittamista julkisiin wc-tiloihin. Pidämme kuitenkin tärkeänä huomata eron julkisomisteisen ja yksityisesti omistettujen liiketilojen välillä.

Kuukautisten epätasa-arvoinen luonne tulee nostaa keskusteluun sekä samalla kertoa ympäristöystävällisimmistä kuukautissuojavaihtoehdoista. Keskustanuoret näkee eri sukupuolilla olevat erityiset tarpeet mutta kuukautisten aiheuttamia kuluja ei voida verrata esimerkiksi parranajoon, sillä naiset joutuvat myös ostamaan muutkin hygieniatuotteensa kuten sheivausvälineet. Yhteiskunnan tulee tasoiittaa kuukautisten aiheuttamaa taloudellista taakkaa. Joillakin paikkakunnilla on jo saatavilla ilmaiseksi siteitä ja tamponeja muun muassa nuorisotaloilla. Keskustanuoret näkee kuitenkin ympäristön kannalta parempana ratkaisuna tarjota esimerkiksi kouluterveydenhuollon kautta jokaiselle kuukautiset läpi käyväälle ensimmäinen kuukautiskuppi ilmaiseksi. Kuukautiskupin käyttöikä on useita vuosia ja se on siksi ympäristöystävällisempi vaihtoehto perinteisiin kertakäyttöisiin kuukautissuojoihin ja tamponeihin verrattuna. Keskustanuoret haluaa tuoda esille sen, että sukupuolten erityispiirteistä kuten kuukautisista täytyy pystyä puhumaan avoimesti ja ne eivät saa olla enää 2000-luvulla tabuja.

37. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Sähkö huomioitava asumistuessa

Viimeaikaisen energian hinnan nousun myötä on esitetty uusia tukimuotoja kompensoimaan nousseita kustannuksia. Energiakulujen lisääminen kotitalousvähennykseen sekä sähkötuki 400 euron omavastuulla hyödyttävät kuitenkin eniten suurituloisia. Sen sijaan ne eivät hyödytä pienituloisia, jotka eivät juurikaan maksa veroja ja joiden kuukausittainen sähkölasku on alle 400 euroa. Pienituloisen kannalta parempi ratkaisu olisi, että sähkölasku hyväksyttäisiin asumistuessa asumismenona.

Tällä hetkellä asumistukeen hyväksyttäviä kuluja ovat muun muassa vuokra, vesimaksut ja lämmityskulut. Koska myös sähkö on veden kaltainen välttämätön hyödyke, olisi kohtuullista, että sähkökuluistakin maksettaisiin asumistukea. Näin kohdistettaisiin energiatuet myös heille, jotka niitä eniten tarvitsevat.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret esittävät sähkön lisäämistä huomioitavaksi kuluksi Kelan myöntämässä asumistuessa.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huolissaan pienituloisten tilanteesta energiakriisissä. Kuitenkin nykyinen korkea sähkön hinta on useiden asiantuntijoiden mukaan ohimenevä trendi. Keskustanuoret eivät pidä järkevänä tukiperusteiden muuttamista lyhytkestoisien tilanteen vuoksi. Keskustanuoret näkee parempana, nopeampana ja vaikuttavampana vaihtoehtona sähkötuen omavastuuosuuden laskemista pienituloisten kohdalta.

38. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Maataloutteen on panostettava ja huoltovarmuutta lisättävä

Ukrainan sota on aiheuttanut Eurooppaan ja koko maailmaan suurta epävarmuutta. Venäjälle luodut pakotteet ja yhteisten projektien päättyminen luovat suuren haasteen Suomen maataloudelle ja vaikuttavat suoraan maan huoltovarmuuteen. Tämä korostuu etenkin Itä-Suomessa, jossa pakotteet vaikuttavat muuhun elinkeinoon suuremmin verrattaessa muuhun Suomeen.

Maataloutta alana tarkasteltaessa painottuu tulevaisuudessa yhä enemmän Pohjanmaalle ja Länsi-Suomeen, jolloin olemassa olevat tilat ja toiminta pikkuhiljaa alkaa Itä-Suomessa hiipumaan. Maanviljelyn keskittyminen tietyille alueille Suomen sisällä on uhka koko Suomen huoltovarmuudelle.

Maataloudelle myönnettiin kuluvana vuonna tukipaketteja, mutta maanviljelijät pitivät ääntä niiden riittämättömyydestä ja liian myöhäisestä ajankohdasta. Viime vuonna ei maata ehditty hyödyntää normaaliin tapaan nousseiden kustannusten takia. Monet viljelijöille annetuista tuista lähtevät maksuun vasta loppuvuonna 2022 tai seuraavan vuoden alusta, jolloin tämän vuoden kuluihin ei pystytty vaikuttamaan ajoissa.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret haluavat, että maanviljelijöiden tukia suunniteltaessa ja kohdentaessa pyritään tulevaisuudessa nopeampaan toimintaan ja ennaltaehkäisyyn. Haluamme, että seuraavaan kriisiin maataloudessa ollaan jo valmistauduttu, jotta mahdolliset tuet saataisi tulevaisuudessa maksuun heti. Itä-Suomen osalta on pystyttävä takaamaan maatalouden säilyminen ja viljelyn kannattavuus myös tulevaisuudessa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huoltovarmuus- ja maatalousmyönteinen järjestö, joka haluaa pitää huolta koko maan kattavasta huoltovarmuudesta ja toimivasta maataloudesta. Keskustanuorten mielestä nykyinen maataloustukijärjestelmä on monimutkainen, eikä palvele maataloustuottajaa tai suomalaista ihmistä. Maatalousjärjestelmää tulee uudistaa huomioiden huoltovarmuus ja suomalaisten turvallisuus joka puolella Suomea.

Myös kaupan alan on kannettava vastuuta maatalouden kannattavuudesta vastuuta, ja kaupan alan duopoli on kestävä malli tuottajan ja suomalaisen maatalouden kannalta. Kaupan alan on yhdessä valtion ja Euroopan Unionin kanssa taattava suomalaiselle ruoantuottajalle riittävä korvaus tuottamastaan ruokaturvasta Suomessa.

39. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Valtion omistajanohjaus kuntoon

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ovat huolissaan valtion yhtiöiden omistajanohjauksesta tai pikemminkin sen puuttumisesta. Suomen valtiolla on useita pörssiyhtiöitä, joista useissa kansalaisille tutuissa yrityksissä valtio hallitsee suurinta osaa osakkeista. Valtiolla olisi siis kyky ohjata vahvasti sen yhtiöiden toimintaa ja varmistaa Suomen kansalaisten etu yhtiöiden päätöksenteossa.

Fortumin kaltaisten yhtiöiden päätöksenteko ja valtion reagointi osoittavat, että valtion omistajanohjauksessa on epäonnistuttu tyystin. Epäonnistuneet yrityskaupat ovat

rapisuttaneet Suomen kansalaisten luottamusta valtion yhtiöiden omistajanohjaukseen ja näkevät epäonnistumisen rahan heittämisenä hukkaan. Useiden yhtiöiden johto on myös haastattelun perusteella ollut tyytymätön valtion linjattomaan omistajanohjaukseen, jossa tahtotila vaihtuu yritysmailmassa usein, eikä selkeää suuntaa ole.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaativat ryhtiliikettä valtion yhtiöiden omistajanohjaukseen. Haluamme, että eduskunta luo jokaiselle enemmistöomistuksessa olevalle yhtiölle selkeän parlamentaarisen suunnitelman sen tulevaisuudesta ja siitä mihin valtion omistajanohjaus pyrkii pitkällä hallituskaudet ylittävällä aikavälillä. Pohjana tulisi olla valtiolle kannattavien yhtiöiden ostaminen kokonaisuudessaan pois pörssistä niin, että valtio on ainut osakkeen omistaja. Tämä johtaisi valtion aitoon omistajanohjaukseen. Valtion on samalla lisättävä vuoropuhelua sen omistamien yhtiöiden kanssa ja luotava toimivat viestinnälliset kanavat, jotta Fortumin kaltaisia kommunikaatiokatkoksia ei pääse syntymään tulevaisuudessa.

Suomen tulevaisuuden ja yhtiöiden toiminnan kannalta on erittäin tärkeää, että yhtiöihin paneudutaan aiempaa laajemmin ja niiden toiminnasta on selkeä tieto ja suunta tulevaisuudessa.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee mahdollisena strategisesti tärkeiden valtion osittain omistamien, kuten esimerkiksi energiaan ja huoltovarmuuteen liittyvien yhtiöiden kansallistamisen, mikäli riskinä on päätyminen ulkomaalaisomistukseen tai luonnollisten monopolien väärinkäyttö. Aloitteessa mainittu huoli omistajaohjauksen uskottavuudesta ja laadusta on perusteltu, mihin tulee kiinnittää erityistä huomiota omistajaohjausta tehtäessä. Parlamentaarinen suunnitelma jokaiselle enemmistöomisteiselle yhtiölle ei kuitenkaan Keskustanuorten mielestä parantaisi valtion omistajaohjausta, vaan voisi johtaa poliittisten toimijoiden sekaantumisen päätöksiin tavalla, jotka eivät ole osakeyhtiölain, tai lain hengen, mukaisia.

40. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Yläikäraja hallituspaikoille

Suomessa suuret ikäluokat ovat hallinneet useita vuosia poliittista kenttää, ja nuorilla on tyypillisesti vaikeuksia päästä vaikuttamaan ja antamaan näkemyksensä tärkeillä poliittisilla paikoilla. Huolestumme on, että vanhentuminen vaikuttaa väistämättömästi ihmisen toimintakykyyn ja rapistuttaa lopulta aivotoimintaa ja kykyä ajatella. Jossain vaiheessa tulee vastaan vaihe, kun kyvyt eivät enää riitä luottamustoimien hoitamiseen.

Etenkin monet kunnalliset toimet ovat niin sanotusti ukkoutuneet, kun samat henkilöt ovat istuneet luottamustehtävissä jo useita vuosikymmeniä. Menneisyyteen painottuva päätöksenteko on ongelma, kun toiminta perustuu lähes pelkästään toimintamalliin ”näin ollaan tehty ennenkin” ja nykyaikainen kehitys ja digitalisaatio sivuutetaan. Yksittäiset nuoret eivät saa luottamuspaikoilla ääntään kuuluviin, turhautuvat ja lopettavat, kun uusia asioita ei uskalleta edes kokeilla.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret esittävät yläikärajaksi 72 vuotta kunnallisiin, maakunnallisiin ja valtiollisiin luottamustoimiin. Mallina voitaisiin käyttää myös käräjäoikeuden lautamiehille

asetettua yläikärajaa 64 vuotta. Samalla tavoin kuin alle 18-vuotiaat eivät ole kykeneviä osallistumaan päätöksentekoon, eivät sitä ole myöskään seniilit päättäjät.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kokee, että aloitteen ajatus heikentäisi demokratiaa ja olisi kansanvallan vastainen. Keskustanuoret ei myöskään ajattele alle 18-vuotiaiden olevan kykenemättömiä päätöksentekoon ja kannattavakin äänestysikärajan laskemista 15 vuoteen. Haluamme vahvistaa demokratiaa ja kannustaa jokaista vaikuttamaan päätöksentekoon iästään riippumatta.

41. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Vallan keskittymistä yksittäisille henkilöille tulee rajoittaa

Poliittinen valta on kapenemassa Suomessa; sama henkilö voi istua eduskunnassa, hyvinvointialueella ja kunnanvaltuustossa yhtä aikaa ja samalla osallistua muihin luottamustoimiin, kuten kuntien osakeyhtiöiden hallitustoimintaan. Tällaiset kaksois- ja kolmoismaandaatit luovat intressiristiriitoja, mikä osaltaan uhkaa demokratian toteutumista.

Eturistiriitojen lisäksi Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ovat huolissaan näiden kaksois- ja kolmoismaandaatin omaavien henkilöiden kyvystä hoitaa kaikkia luottamustoimiaan. Asioiden sisäistäminen ja pitkäjänteinen politiikan tekeminen on uhattuna. Ihmisen aika on kuitenkin rajallista, ja mikäli luottamustehtävien kokoukset ovat yhtä aikaa, vaaleilla valitun henkilön sijaan valtaa käyttää vaaleissa ei-niin menestynyt ja vähemmän kansantukea nauttiva varajäsen, jonka ajatusmaailma ja poliittiset tavoitteet voivat hyvinkin poiketa varsinaisen jäsenen ajatuksista.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaativat toimenpiteitä, joilla estetään vallan keskittyminen yksittäisten henkilöiden harteille. Lakiuudistus, jossa jo päättäjänä toimiva henkilö joutuisi luopumaan olemassa olevista luottamustehtävistään toisella tasolla – kunta, hyvinvointialue, eduskunta – tultuaan valituksi uuteen tehtävään, toisi ratkaisun vallan keskittymiseen ja antaisi yhä useammalle mahdollisuuden osallistua poliittiseen päätöksentekoon eri asteilla.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa esille tulleet nykytilanteen ongelmat, jotka liittyvät eturistiriitoihin, kyseisten henkilöiden kykyyn hoitaa luottamustoimiaan ja vallan keskittymiseen. Keskustanuoret kannattaa mahdollisimman laajaa demokratiaa, johon jokainen voi osallistua parhaaksi näkemällään tavalla.

On toki hyvä huomata, että tavallisella lailla ei voida rajoittaa perustuslakiin kirjattuja oikeuksia osallistua poliittiseen päätöksentekoon. Jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus ottaa vastaan niin monta luottamustoimea kuin parhaaksi näkee.

Kahdella eri tasolla toimimista Keskustanuoret ei näe ongelmallisena demokratian toteutumisen ja vallan keskittymisen kannalta. Vaaleissa luottamusta haetaan kansalta ja

kansa päättää, kuka toimii missäkin luottamustoimessa. Valtion ei ole syytä lähteä ohjaillemaan demokratiaa. Keskustanuoret painottaa henkilön omaa vastuuta päätökseen siitä, kuinka monta luottamustoimea on viisasta ottaa vastaan.

42. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Alle 20 työntekijän yrityksissä irtisanomissuoja poistettava

Vuokratyövoiman määrä on kasvanut Suomessa räjähdysmäisesti. Yritykset eivät uskalla palkata työntekijöitä suoraan, vaan ostavat mieluummin vuokratyövoimaa sen pienemmän riskin vuoksi.

Työmarkkinoita tulisi muuttaa suuntaan, jossa työllistäminen olisi jälleen riskittömämpää yrityksille.

Yrityksessä työllistäminen nähdään usein riskinä sen takia, että palkatun työntekijän irtisanominen jälkeensä ja uuden työntekijän palkkaaminen on liian vaikeaa ja kallista. Kuitenkaan yrittäjän intresseissä ei ole irtisanoa ketään heppoisin perustein. Kukaan tuskin haluaa luopua hyvästä työntekijästä, lisäksi uusien työntekijöiden rekrytoiminen on todella kallista. Lisäksi Suomen ekonomisteille suunnatun kyselyn mukaan suurin osa näki, että irtisanomisen helpottaminen pienissä yrityksissä lisäsi tuottavuuden kasvua.

Jos Suomessa olisi helpompi irtisanoa yritykseen sopimattomat työntekijät, kasvaisi myös yritysten halu työllistää.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa pienten yritysten ongelman työvoiman rekrytoinnissa ja taloudelliset riskit, mitä uuden työntekijän palkkaus aiheuttaa. Irtisanomissuoja on kuitenkin tärkeä työntekijän turva perusteettomalta irtisanomiselta. Irtisanomissuojan heikentäminen mahdollisesti myös heikentäisi pienempien yritysten vetovoimaa työnantajana, kun pelko perusteettomasta irtisanomisesta vaikuttaisi työnhakijan halukkuuteen työllistyä pieneen yritykseen. Keskustanuoret on kuitenkin valmis tietyiltä osin heikentämään irtisanomissuojaa alle 20 työntekijän yrityksiltä, jotta uuden työntekijän palkkaamiseen liittyvää riskiä saadaan pienennettyä.

43. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ammattiyhdistykset veronalaiseksi

Työmarkkinajärjestöjä ja niiden jäsenjärjestöjä ei tulisi kohdella verotuksessa yleishyödyllisinä yhteisöinä. Yleishyödyllisillä yhteisöillä on merkittäviä veroetuja, Yleishyödyllisiltä yhteisöiltä ei esimerkiksi peritä veroa sijoitustuotoista. Kiinteistötuloista ne maksavat veroa vain kunnalle.

Esimerkiksi Ammattiyhdistysliikkeiden (AY-liike) kohtelu yleishyödyllisinä yhteisöinä vääristää kilpailua asuntomarkkinalla, maksaa miljoonia veronmaksajille joka vuosi sekä mahdollistaa verottomat tulonsiirrot valtiolta AY-liikkeiden kassaan esimerkiksi Kojamon kautta asunnoista maksettujen asumistuettujen vuokrien muodossa.

Suomen Keskustanuoret vaatiikin, että työmarkkinajärjestöjä ei tule jatkossa kohdella verotuksessa yleishyödyllisinä järjestöinä.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tukee jatkossakin työmarkkinajärjestöjen roolia yleishyödyllisinä yhteisöinä. Ks. vastaus aloitteeseen nro 72.

44. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha remonttiin

Suomessa maksettava ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrä perustuu työttömyyttä edeltäneeseen palkkatasoon. Tästä ainoastaan 5,5 % menee työttömyyskassojen maksettavaksi. Lopun osuuden maksaa työnantaja, valtio ja työntekijä.

Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha on sitä suurempi, mitä enemmän henkilö on aiemmin tienannut. Vaikka on inhimillistä, että työttömäksi jäävä saa hetken aikaa sopeuttaa taloutensa, ei pitkittynyt oleskelu ylisuurilla päivärahoilla ole reilua tai työhön kannustavaa.

Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan maksuaikaa tulisi lyhentää 300 päivään nykyisestä 400 päivästä. Pitkittynyt työttömyysaika vieraannuttaa työelämästä ja vaikeuttaa uudelleen työllistymistä. Sama 300 päivän raja koskisi myös korotettua työttömyyspäivärahaa.

Ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta tulisi myös tehdä portaittaisempi, siten että työttömyyden alussa saatava korvaus olisi suurempi ja se vähenee sitä mukaa mitä kauemmin työttömyys kestää.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että työttömyyspäivärahan maksuajan lyhentäminen kannustaisi työttömiä ottamaan työtä vastaan entistä aikaisemmin. Työttömyyspäivärahan portaittainen laskeminen myös kannustaisi hakemaan työtä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Pitkittynyt työttömyys laskee työnsaannin mahdollisuuksia ja vaikeuttaa palaamista työelämään.

45. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ansiosidonnaisen työttömyysturvan maksu kokonaisuudessaan turvan tarjoajan maksettavaksi.

Tällä hetkellä hieman alle 95 % ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta tulee valtion maksettavaksi. Työttömyyskassat maksavat vain 5,5 prosenttia työttömyyspäivärahasta. Maksut tulisi kokonaan siirtää työttömyyskassoille. Tällä hetkellä vaatimuksena ansiosidonnaisen saamiselle on työttömyyskassan jäsenyys, joten on luonnollista, että ansiosidonnainen rahoitetaan samasta sitä varten kassaan kerrytetystä potista.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret on samaa mieltä siitä, että nykyinen malli kohtelee työntekijöitä eriarvoisesti ja järjestelmä kaipaa muutoksia oikeudenmukaisempaan ja joustavampaan suuntaan.

Uudistus pitää kuitenkin toteuttaa taloudellisesti kestävästi. On realismia, että jos samalla määrällä työttömyyskassoihin kertynyttä rahaa pitää rahoittaa suuremman joukon toimeentulo, edellyttää se etuustason laskemista. Keskustanuoret näkee, että työttömyyskassojen osuutta työttömyyspäivärahan maksajana tulisi nostaa, mutta se tulisi tehdä siirtymäajan puitteissa. Keskustanuorten pitkäaikaisena tavoitteena on perustulo, joka ratkaisisi nykyiset valuviat ja mahdollistaisi kantokyvyn myös kriisien aikana.

46. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ehtoollisviini asetettava verovapaaksi tuotteeksi

Vuonna 2019 voimaan astuneen alkoholilainsäädännön muutoksen myötä ehtoollisviinit ovat olleet veronalaisia tuotteita. Tämän seurauksena ehtoollisviinin valmistajat ovat käytännössä menettäneet ehtoollisviinin suoramyyntiluvan ja ehtoollisviinin hinta on tuplaantunut seurakunnille. Lisäksi lisääntyneistä kuljetuksista aiheutuu jatkuvasti ympäristölle haitallisia päästöjä.

Valamon luostarissa toimiva Viiniherman Oy on kertonut julkisuudessa, kuinka lakiuudistuksen myötä luostarissa valmistettava viini on tilattava ensin Alkosta, jotta luostari sitä itse saa myydä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että luostarin tilattua ehtoollisviiniä Alkosta luostari kuljettaa ehtoollisviinin paikalliseen Heinäveden Alkoon, josta ehtoollisviinit lähetetään edelleen Alkon keskusvarastolle Vantaalle. Tämän jälkeen tilatut ehtoollisviinit lähetetään takaisin Heinäveden Alkoon, josta luostari saa lopulta ostamansa ehtoollisviinit noutaa myytäväksi.

Nykyinen käytäntö on täysin kestämaton niin ympäristön kuin seurakuntien talouden näkökulmasta. Ongelmana ovat rahdin pitkät kuljetusmatkat ja lisääntyneet kustannukset, mikä näkyy lopulta myös kuluttajahinnoissa. Tämä heikentää puolestaan viinitilayritysten kannattavuutta. Nykyistä asetusta tulee muuttaa ja asettaa ehtoollisviini takaisin verovapaaksi tuotteeksi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa nykyisen alkoholipolitiikan valuviat ja sen tuottamat haasteet niin kuluttajille kuin seurakunnillekin. Ehtoollisviini tulisi asettaa verovapaaksi tuotteeksi niin, että seurakuntien olisi mahdollisimman helppoa ja vaivatonta tilata ehtoollisviiniä, joka on tärkeä osa kristillisiä toimituksia. Myös ekologinen näkökulma puoltaa ehtoollisviinien asettamista verovapaaksi tuotteeksi.

47. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kansalaisuuden saamisen ehtoja kiristettävä

Humanitaarisen maahanmuuton haitallisia lieveilmiöitä on ennaltaehkäistävä vähentämällä ongelmallisia vetovoimatekijöitä. Suomessa on otettava opiksi esimerkiksi Ruotsissa tehdyistä virheistä maahanmuutossa ja tiukennettava huomattavasti linjaansa, jotta vältymme Ruotsia kohdanneista ongelmista kuten gettoutumisesta ja jengiytymisestä.

Yksi haitallisen humanitaarisen maahanmuuton vetovoimatekijöistä on kansalaisuuden saaminen liian helposti. Nykyään hakijalta edellytetään luotettavasti selvitetyn henkilöllisyyden lisäksi täysi-ikäisyyttä, riittävää asumisaikaa Suomessa, nuhteettomuutta ja riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä selvitystä siitä, mistä hän saa toimeentulonsa. Kansalaisuutta hakevan on täytynyt myös huolehtia julkisoikeudellisista maksuvelvollisuuksistaan, kuten esimerkiksi veroista ja sakoista sekä mahdollisesta elatusvelvollisuudestaan.

Kansalaisuuden saamisen ehtoja on muokattava niin, että henkilön on täytynyt asua Suomessa vähintään 5 vuotta. Sen lisäksi kansalaisuutta hakevalla henkilöllä tulisi todistaa riittävä suomen tai ruotsin kielen taito suorittamalla riittävää kielitaitoa mittaava kielitaitokoe.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ymmärtää huolen maahanmuuttoon liittyvistä mahdollisista riskeistä. Tällä hetkellä Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää kansalaisuutta hakevalta aloitteessa mainittuja perusteita. Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää henkilöllisyyden todistamista, 5 vuoden yhtäjaksoista asumista, nuhteettomuutta, julkisoikeudellisten maksuvelvoitteiden hoitamista, riittävää toimeentuloa sekä osoitettuna vähintään joko suomen tai ruotsin tyydyttävä kielitaito. Vastaavasti pysyvää oleskelulupaa voi hakea neljän vuoden yhtäjaksoisen Suomessa asumisen jälkeen.

Keskustanuoret näkee, että jokaisen Suomen kansalaisuuden saaneen tulee kunnioittaa suomalaiselle yhteiskunnalle ominaisia arvoja. Demokratia, vapaus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, yhteisvastuu sekä oikeudenmukaisuus ovat tärkeitä yhteiskuntamme arvoja. Maahanmuuttajille tarjottaviin kotoutumispalveluihin tulee tuottaa enemmän myös kulttuuri-integraatiota vahvistavia toimia ja palveluja kieliopintojen lisäksi.

48. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kestävää kotimaista biodieselä

Suomen valtion on välittömästi aloitettava toimenpiteet kotimaisen turvedieselin laajamittaisen tuotannon alkuun saattamiseksi.

Suomessa on runsaasti kotimaisen biodieselin raaka-ainetta, turvetta. Turve on arvokas kansallisaarre, jolla on mahdollisuudet toimia erinomaisena siirtymävaiheen ratkaisuna ennen seuraavan sukupolven ratkaisuja.

EU:n ympäristötavoitteiden mukaan biopolttoaineiden osuus liikenteen polttoaineista tulisi olla vähintään 25 % vuonna 2030. Nykyisin biodieselin raaka-aineena käytetään laajasti ongelmallista palmuöljyä. Kotimaisella biodieselillä voitaisiin korvata sosiaalisia ja

ympäristöhaittoja aiheuttavan palmuöljyn käyttöä biodieselin lähteenä. Pالمuöljyn käyttö on aiheuttanut mm. laajaa metsäkatoa sen tuotantoalueilla.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa ja tukee vaihtoehtoisten polttoaineiden, kuten biopolttonesteiden ja biokaasun, ja energiamuotojen lisäämistä. Keskustanuoret yhtyy palmuöljyn käytön ongelmallisuuteen, ja pyrkii toiminnallaan ajamaan kotimaisen biodieselin kasvua. Aloitteessa mainittu turvediesel on kuitenkin sellainen, jota Keskustanuoret ei kannata. Turvedieseliä koskevaa keskustelua on käyty jo 2000-luvun alussa, jolloin on tehty selvitys turpeen hyödyntämisestä biodieselinä. Turvediesel ei täyttänyt silloin EU:n asettamia kestävyyskriteerejä.

49. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kiinteistöjen verotus tulisi saada vastaamaan paremmin niiden käypiä arvoja.

Kiinteistöveron määräytymisen perustetta tulee muuttaa.

Tämänhetkinen veromalli syrjii kasvukeskusten ulkopuolella asuvia ja suosii ihmisiä, joiden kotien ja kiinteistöjen arvo kasvaa suhteessa keskiarvoa nopeammin. Näihin lukeutuvat esimerkiksi kasvu- ja keskusta-alueilla asuvat ihmiset. Selvitysten mukaan rakennusten ja maapohjan verotusarvot ovat jääneet yleisesti jälkeen kustannus- ja hintakehityksestä.

Kiinteistöverotuksessa tulisi siirtyä vanhentuneesta rakentamiskustannuksiin ja jälleenhankinta-arvoon perustuvasta mallista malliin, joka ottaisi huomioon kiinteistön sekä maapohjan todellisen markkina-arvon. Markkina-arvo laskettaisiin alueella toteutuneiden kiinteistöjen kauppojen mukaan.

Kiinteistöverotusta on useiden hallitusten toimesta koetettu uudistaa vuodesta 2012 asti. Nyt olisi korkea aika jo saada uudistus valmiiksi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Kiinteistöverotuksen uudistaminen aloitteessa esitetyllä tavalla on merkittävä alueellista tasa-arvoa lisäävä teko, joka tulee tehdä mahdollisimman pian. Keskustanuoret näkee erittäin huolestuttavana merkinä uudistuksen jumittumisen ja vaativat välittömiä toimia kiinteistöverouudistuksen eteenpäin viemiseksi aloitteessa esitetyllä tavalla. Kiinteistöveron muutos esitetyllä tavalla voisi johtaa myös asumiskustannusten alentumiseen, mikä tulee ottaa huomioon uudistusta tehtäessä.

50. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Koulussa pitää opettaa vaatteiden korjaamista

Peruskouluissa tulisi opettaa rikkoutuneiden ja kuluneiden vaatteiden korjaamista. Nykyinen pikamuotikulttuuri, jossa vaatteet ovat melkein kertakäyttötavaraa ei ole kestävän kehityksen arvojen mukaista ja on hirvittävää luonnonvarojen haaskaamista.

Peruskoulussa oppilaille tulisikin opettaa vaatteiden korjaamista. Tämä sekä muuttaisi nykyistä kulutuskulttuuria, että antaisi valmiudet kansalaisille itse vähentää turhaa käyvän tavaran pois heittämistä.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Pikamuoti aiheuttaa valtavan määrän päästöjä ja pikamuoti on heikkolaatuista. Keskustanuoret näkee, että kouluissa tulisi yhä vahvemmin tuoda esille kädentaitoja ja vaatteiden korjaamista. Opetussuunnitelmassa on tuotu esille kädentaitojen merkitys, mutta käytännön toteutus tulisi olla vahvempaa. Keskustanuoret näkee, että kädentaitojen korostamisen ohella on tärkeää tuoda esille opetuksessa vastuullinen kuluttaminen.

51. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kyttyrälohi pitää lisätä haitallisten vieraslajien luetteloihin

Kansallisesti merkityksellisenä haitallisena vieraslajina pidetään sellaista muuta kuin unionin luetteloon kuuluvaa haitallista vieraslajia, josta saatavilla olevan tieteellisen näytön perusteella voi aiheutua vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle tai muuta vahinkoa luonnonvaraiselle eliöstölle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.

Kyttyrälohen *Oncorhynchus gorboscha* kanta on uhkaavasti kasvanut Teno- ja Näätämöjoissa. Kyttyrälohi kilpailee Atlantin lohen kanssa kutupaikoista, lohenpoikasten jokivaiheen ravinnosta muutaman viikon ajan ja erityisesti lohen merivaelluksen aikaisesta ravinnosta Barentsinmerellä. Kyttyrälohien kuoleminen jokiin kudun jälkeen aiheuttaa puolestaan muutoksia koko vesistön ekosysteemissä ja aiheuttaa terveydellistä vaaraa jokivarsien asukkaille.

Kyttyrälohi häiritsee Suomen vesistöissä kotoperäisen Atlantin lohen kutua ja elinvoimaa. Kyttyrälohen leviäminen luonnonjokiin on totaalinen ekokatastrofi. Kyttyrälohi uhkaa tuhota muun muassa Teno- ja Näätämöjokien ekosysteemit ja sen myötä Atlantin lohen muutoinkin jo heikot luonnonvaraiset kannat. Lisäksi kyttyrälohi uhkaa saamelaisten perinteisiä elinkeinoja sekä Tenojoen ja Näätämöjoen koko jokisaamelaista kulttuuria.

Kyttyrälohi siis haittaa Suomen vesistöjen ekosysteemiä ja monimuotoisuutta sekä haittaa saamelaisten kulttuuria ja elinkeinoa. Suojellaksemme Teno- ja Näätämöjokien ekosysteemejä sekä saamelaisten elinkeinoa pitää kyttyrälohi lisätä sekä kansalliseen että EU:n merkityksellisten vieraslajien luetteloon.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on huolissaan suomalaisista ekosysteemeistä sekä haluavat turvata saamelaisten elinkeinon harjoittamisen. Keskustanuoret haluaa lisätä kyttyrälohen haitallisten

vieraslajien luetteloon, jotta suomalainen luonto ja suomalaiset eläinlajit säilyvät elinvoimaisina.

52. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Merimetso metsästettäväksi lajiksi

Merimetsokanta *Phalacrocorax carbo* Suomessa on kasvanut räjähdysmäisesti viimeisten vuosien aikana. Tällä hetkellä merimetso ei ole Suomessa metsästettävä eläin, vaikka kanta on elinvoimainen.

Merimetsot pesivät hyvin tiiviisti alueellisesti. Ne ulostavat runsaasti asuinpaikoillaan ja näin tappavat kokonaisten saarten kasvustoja. Merimetsojen kanta haittaa jo nyt saariston ekosysteemiä, joten kanta pitää alkaa säädellä metsästyksellä.

Suomen Keskustanuoret vaatii, että merimetso otetaan metsästettävien lajien piiriin.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa havainnon merimetsokantojen noususta, sekä suurten alueellisten ilmentymien synnyttämistä välillisistä negatiivisista vaikutuksista. Uskomme, että ekosysteemien tasapainoa ja lajin kannan tasapainoista kehitystä voidaan tavoitella metsästämisen keinoin. Esitämmekin merimetsan ottamista metsästettävien lajien joukkoon. Korostamme kuitenkin maltillisuutta ja tarkkaa seurantaa, jotta metsästyskiintiöt eivät kasva perusteettoman suuriksi ja uhkaa kantoja tulevaisuudessa.

53. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pakkoruotsista tulee luopua

Suomessa suurin osa on joutunut opiskelemaan ruotsin kieltä. Tästä huolimatta suurin osa suomalaisesta väestöstä ei selviydy niin kutsutulla toisella kotimaisella kielellä arki- tai työtilanteissa.

Nykyisenkaltainen ruotsin kielen opiskelu on järkyttävää resurssien hukkaan heittämistä ja siitä tulisikin luopua. Perusteet ruotsin opiskelulle ovat huterat. Ruotsin opiskelun hyöty esimerkiksi muiden germaanisten kielten oppimisessa on varmasti oikea, kuitenkin esimerkiksi saksan kielen oppimiselle paremmat valmiudet saa käyttämällä senkin ajan saksan kielen opiskeluun.

Suomen Keskustanuoret ovat sitä mieltä, että peruskoulun ja toisen asteen pakollisesta ruotsin kielen oppimäärästä luovutaan. Ruotsin kielen opiskelun ei pitäisi olla oppivelvollisuusajana pakollista, vaan mahdollistaa laadukas toisen kotimaisen kielen opiskelu niille, jotka sitä haluavat vapaaehtoisesti opiskella.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että laaja kielitaito on aina hyvä asia ja kieliosaaminen hyödyttää koko Suomen kansaa. Suomessa ruotsin kielellä on myös historiallinen ja perustuslaillinen peruste, sillä Suomi on kaksikielinen maa. Ruotsin kielen osaaminen pitää Suomen vahvasti mukana pohjoismaista yhteisöä ja parantaa työllistymismahdollisuuksia niin Suomessa kuin muissa Pohjoismaissa. Keskustanuoret näkee, että kielitaito lisää sisäistä integraatiota ja parantaa tasa-arvoa. Keskustanuoret pyrkii poistamaan sanan ”pakkoruotsi” käytöstä, sillä jo sana pakko luo kielenoppimiseen negatiivista latautuneisuutta.

Centreungdomarna anser att omfattande språkkunskaper alltid är nyttiga och att språkkunskapen gagnar hela det finländska folket. I Finland finns det också en historisk och grundlagsmässig grund för svenska, eftersom Finland är ett tvåspråkigt land. Kunskaperna i svenska är starkt engagerade i den nordiska gemenskapen i Finland och förbättrar sysselsättningsmöjligheterna såväl i Finland som i de övriga nordiska länderna. Centerungdomarna anser att språkkunskaperna ökar den interna integrationen och förbättrar jämställdheten. Centerungdomarna strävar efter att stryka ordet ”tvångssvenska”, eftersom ordet tvång redan skapar negativ uppladdning för språkinläringen.

54. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pakolaisaallot hybridivaikuttamisen keinona estettävä

EU:n ulkorajoille on 2000-luvun aikana kohdistunut toistuvasti hybridivaikuttamista pakolaisaallojen keinoin. Myös Suomi on ollut hybridivaikuttamisen kohteena vuosina 2015-16.

Nykyisessä maailmantilanteessa uhka uudelle, entistä laajamittaisemmalle pakolaisaalloilla tehtävälle hybridivaikuttamisoperaatiolle on todellinen. Mahdollisuudet tällaisen operaation toteuttamiseen on estettävä lainsäädännöllä niin, että esimerkiksi ulkorajat voidaan sulkea kokonaan ja aloittaa tarvittaessa myös rajatarkastukset.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnustaa pakolaisaalloilla tehtävän hybridivaikuttamisen uhan todellisuuden varsinkin nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa.

Suomen valtionjohdolla on jo käytössään valmiuslaki, jonka avulla voidaan tehdä toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää pakolaisaalloilla tehdyn hybridivaikuttamisen vaikutuksia yhteiskunnassa.

55. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Pyhäjoen ydinvoimalalle on saatava uusi toimittaja

Suomi tarvitsee lisää ydinvoimaa. Suomen sähköntuotanto on vahvaa ja Suomi on siinä melkein omavarainen. Suomen on kuitenkin muutettava tuotantoa taloudellisesti kannattavampaan ja luontoystävällisempään suuntaan. Ydinvoima on oiva ratkaisu siihen.

Tällä hetkellä Pyhäjoella ydinvoimalan rakentaminen on keskeytynyt. Siihen alueeseen on paljon rahaa palanut ja valmistelut on edennyt pitkälle. Pyhäjoelle on saatava uusi toimittaja ydinvoimalalle.

Suomen Keskustanuoret ry tukee ydinvoimalan loppuun rakentamista Pyhäjoen Hanhikivelle. Pyhäjoen ydinvoimalaan pitää löytää uusi toimittaja mahdollisimman pian.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ydinvoimalla on tärkeä merkitys sähköjärjestelmässä peruskuorman tuottajana, ja Keskustanuoret on valmis ydinvoiman lisärakentamiseen Suomessa. Fennovoiman vahingonkorvausneuvottelut voivat kestää pitkään, joten niiden sallimissa rajoissa voidaan alkaa etsiä uutta laitetoimittajaa. Jos Fennovoima ei itse tähän pysty, valtion tulee ottaa ohjat käsiinsä ja omistajaohjauksella ohjata Pyhäjoelle uutta toimijaa ja laitetoimittajaa.

56. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Saamelaiskäräjälakia pitää muuttaa siten, että pykälästä poistetaan saamelaisen määritelmä

Suomi rikkoo saamelaisten ihmisoikeuksia. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) rotusyrjintäkomitean lausunnon mukaan Suomi rikkoo YK:n rotusyrjinnän vastaista kansainvälistä sopimusta, sillä Suomessa on voimassa saamelaisten ihmisoikeuksia rikkova saamelaiskäräjälaki.

Saamelaisilla on oikeus alkuperäiskansana itse määrittää se, kuka on saamelainen. Saamelaiskäräjälaista pitää muuttaa kohta, jossa määritellään saamelaisuus ja oikeus äänestää saamelaiskäräjien vaaleissa. Pykälästä pitää poistaa saamelaisen ja saamelaisuuden määritelmä siten, että kysymys olisi nimenomaan henkilön merkitsemisestä saamelaiskäräjien vaaliluetteloon eli oikeudesta äänestää ja oikeudesta asettua ehdolle saamelaiskäräjien vaaleissa. Pykälästä tulee poistaa erimielisyyttä ja epäselvyyttä aiheuttava niin sanottu lappalaiskriteeri. Saamelaiskäräjälain muutoksen jälkeen vaaliluettelo laadittaisiin uudestaan uusittujen kriteerien pohjalta.

Saamelaiskäräjälain muutos edistää saamelaisten itsemääräämisoikeuden toteutumista. Lisäksi muutos parantaa saamelaisten kieltään ja kulttuuriaan koskevan itsehallinnon ja saamelaiskäräjien toimintaedellytyksiä. YK:n ihmisoikeuskomitean 1.2.2019 julkaisemien ratkaisujen mukaan Suomi loukkaa nykyisellä saamelaiskäräjälailta kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa yleissopimusta saamelaiskäräjien vaaliluetteloon hyväksymistä koskevissa valitusasioissa.

lähteet:

Saamelaiskäräjälain muutos [luettu 26.9.2022], Saamelaiskäräjät, saatavilla: <https://www.samediggi.fi/saamelaiskarajalain-muutos/>

Saamelaiskäräjälain muutosta valmisteleavan toimikunnan mietintö [luettu 26.9.2022], Saamelaiskäräjät, 11.5.2021, saatavilla: <https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/374663f3-4b21->

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret katsoo, että saamelaisten ihmisoikeuskysymykset ovat tulevaisuuden kannalta ratkaiseva kysymys. Aihe on kuitenkin valtavan laaja, ja sen rajaaminen yhteen aloitteeseen ei tee oikeutta aiheen tärkeydelle aitojen ratkaisujen löytämiseksi.

Liittokokous edellyttää, että Keskustanuoret käy aiheesta seuraavan vuoden aikana rakentavan, pitkäjänteisen keskustelun.

57. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Sorsanmetsästys alkamaan aina lauantaina

Vesilintujen metsästys alkaa nykyään joka vuosi 20. päivä elokuuta, jolloin sadat tuhannet metsästäjät suuntaavat vesistöjen ääreen sorsia etsimään. Joka kerta 20. päivän elokuuta sattuesssa arkipäivälle, suuri osa metsästäjistä ottaa kyseisen päivän vapaata töistä. Tästä koituu kansantaloudelle merkittävää haittaa, kun niin moni työnantaja joutuu etsimään korvaavaa työntekijää kyseiselle päivälle. Aina ei korvaavaa työntekijää myöskään tilalle saada, jolloin yritysten tuottavuus heikkenee ja kansantalous kärsii.

Vesilintujen metsästyksen aloituspäivä tulisi olla aina elokuun toisena lauantaina. Tällöin metsästäjien ylimääräisten poissaolopäivien määrä vähenisi merkittävästi ja kansantaloudelle ei koituisi niin suurta haittaa aloituspäivän ajankohdasta.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa metsästyksen kiinteän aloituspäivän vaihteluvälin osuvan myös viikoille, ja siitä aiheutuvat vaikutukset työpaikoilla. Metsästys on kuitenkin harrastus, ja myös metsästäjiä työskentelee sellaisilla aloilla, joissa työtä tehdään myös viikonloppuisin. Aloituspäivän siirtäminen viikonlopulle ei ole siis perusteltua. Keskustanuoret muistuttaa, että metsästyksen muuttaminen ei-kiinteäksi päiväksi vaikuttaa oleellisesti yleisiin rauhoitusaikoihin ja niistä säätämiseen. Vesilintujen rauhoitusaika on säädetty metsästysasetuksen 24. § kohdassa 16, ja sen mukaisesti vesilintujen rauhoitusaika jatkuu aina elokuun 20. päivän kello 12 saakka.

58. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen tulee jatkossa panostaa enemmän oppisopimuskoulutukseen

Suomessa tulisi panostaa enemmän oppisopimuksella kouluttamiseen sekä tehdä oppisopimuskoulutuksesta yrityksille houkuttelevampaa.

Suomessa oppisopimuksella koulutettavien määrää tulisi nostaa nykyiseltä tasolta. Nykyinen ammattikoulutus ei tarjoa riittäviä valmiuksia selviytyä työelämässä. Esimerkiksi rakennusalalla joidenkin arvioiden mukaan 80 %:lla nuorista työelämätaidot eivät ole sillä

tasolla, jota työnantajat sekä ohjaus- ja opetusalan ammattilaiset odottavat valmistuvalta nuorelta.

Nuori tulisi olla mahdollista ottaa oppisopimuksella töihin ja maksaa palkkaa, joka olisi etenkin oppisopimuksen alussa selkeästi alle työehtosopimusten tason. Nykyisellään yrittäjälle ei ole kannattavaa ottaa osaamatonta nuorta töihin.

Oppisopimuskoulutus kasvattaisi nuoret paremmin työelämään. Näin myös nuorisotyöttömyys vähenee, samoin myös nuorten syrjäytyminen yhteiskunnan ulkopuolelle.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee oppisopimuskoulutuksessa mahdollisuuksia yritysten ja oppilaitosten yhteistyölle. Oppisopimuskoulutuksen avulla voidaan kouluttaa osaajia suoraan yritysten tarpeisiin ja opiskelija pääsee heti tekemään käytännön töitä. Työnantajien ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyötä täytyy syventää, sekä varmistaa riittävä ohjaus työpaikalla. Toisella asteella opiskelevalla nuorella on oikeus saada aikuisen ohjausta ja huolenpitoa, siksi oppisopimus ei saa korvata kokonaan ammattioppilaitosten tarjoamaa koulutusta.

59. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen tulee ottaa velkaa ja sijoittaa se osakemarkkinoille

SP500 indeksin keskimääräinen vuosittainen tuotto edellisen 200 vuoden ajalta on 8 %. Jos indeksin tuotto pysyy samassa tahdissa, on sijoitettu pääoma kahdenkymmenen vuoden aikana muuttuva yli nelinkertaiseksi.

Indeksiin sijoittaminen myös vähentää osake/yhtiökohtaista riskiä ja sopii hyvin pitkäjänteiseen ja suhteellisen passiiviseen sijoitustyyliin. Yhtiökohtaisen riskin realisoitumisesta Suomella on karvaita kokemuksia esimerkiksi Fortumin ja Soneran kohdalta.

Vaikka historia ei ole tae tulevasta on indeksisijoittaminen historiallisessa kontekstissa yksi riskittömimmistä kohteista. Suomen tulee siis ottaa riittävän suuri rahamäärä lainaksi ja sijoittaa se osakemarkkinoille, esimerkiksi mainittuun SP500 indeksiin. Sijoitetun pääoman tuotolla voitaisiin ajan kuluessa kuitata Suomen valtion velat ja rahoittaa hyvinvointivaltion toimintaa.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteessa todetaan, että historia ei ole tae tulevasta. Suomen valtionvelan ollessa tällä hetkellä historiallisen suuri, ei valtion tule lähteä epävarmoihin sijoitukseenkailuihin, jotka voivat päättyä merkittäviin rahallisiin tappioihin. Keskustanuoret tiedostaa indeksisijoittamisen hyödyt, mutta eivät näe velkarahalla tapahtuvaa sijoittamista vastuullisena tai valtion tehtäviin kuuluvana toimena. Valtion harjoittaman sijoittamisen sijaan Keskustanuoret kannustaa jokaista suomalaista perehtymään itse sijoittamiseen ja oman vaurauden kasvattamiseen.

60. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomi tarvitsee äitiyspakkauksen lisäksi isyyspakkauksen

Suomi tunnetaan vanhemmuuden mallimaana. Suomalainen äitiyspakkaus tunnetaan ulkomaita myöten. Suomalaista vanhemmuutta tulee kuitenkin aktiivisesti kehittää eikä tuudittautua siihen, että meillä asiat ovat kunnossa.

Äitiyspakkaus antaa valmiuksia lapsen huolehtimiseen. Se sisältää perustarpeita peitteistä yöpukuun. Äitiyspakkaus on oiva tapa pitää huolta taloudellisesti tai muuten heikommassa asemassa olevista äideistä. Se on konkreettinen tasa-arvon väline.

Seuraavaksi meidän tulisi kiinnittää huomiota isyydessä onnistumiseen. Lasten vähentyessä myös isyystaidot ja -valmiudet vähenevät. Suomi tarvitsee isyyspakkauksen. Isyyspakkauksen sisältönä voisi olla ohjekirjallisuutta arjesta selviämiseen ja lapsen kasvatukseen, ei-materiaalista apua kuten tietoa mistä apua saa ja vaikkapa vapaa pääsy kylvetys-, vaipanvaihto- ja muille perustaitokursseille, joita lapsen kanssa tarvitaan. Pakkauksessa tulisi olla myös perustiedot esimerkiksi neuvolakäynneistä ja muusta tarpeellisesta. Nykyään liian usein tieto kulkee pelkästään äidin kautta eikä suoraan isälle.

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorten mielestä vanhemmuus on sukupuolesta riippumatta yhtä lailla elämää mullistava tapahtuma. Keskustanuoret näkee perheet monipuolisena ryhmänä. Perhetyyppejä on erilaisia, ja kaikki ovat samanarvoisia: jokainen perhe on tärkeä.

On huomattava, että äitiyspakkauksen tarkoitus ei ole esimerkiksi tehdä vastaanottajastaan äitiä, vaan ennen kaikkea tukea huoltajia lapsen hoidossa. Turhan byrokratian luonnin sijaan Keskustanuoret haluaa kuitenkin tukea monimuotoisia perheitä vauvapakkauksella. Vauvapakkaus voisi sisältää myös aloitteessa listattuja ei-materiaalisia asioita.

Äitiyspakkaus on suomalaisen hyvinvointivaltion ylpeyden aihe, joka on tunnustettu myös maailmalla. Äitiyspakkauksen nimi tulee kuitenkin muuttaa vauvapakkaukseksi. Nimeä muuttamalla painotamme pakkauksen tarkoitusta lapsen hyvinvoinnin edistämisen välineenä. Vauvapakkaus takaa jokaiselle lapselle hyvät lähtökohdat ensimmäisiin vuosiin.

61. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suurpetojen kaatoluvista valittaminen järkevämmäksi

Suomessa laillista suurpetojen metsästystä on syksyllä 2022 erityisen voimakkaasti haitattu yksien ja samojen tahojen toimesta suunnitelmallisella valittamisella lähes kaikista myönnettyistä karhun kaatoluvista.

Laki tunnistaa rikoksena laillisen metsästyksen häirinnän, muttei perusteettomalla ja järjestelmällisellä valittamisella aiheutettua kiusaa ja haittaa.

Suurpetojen kaatoluvista valittaminen tulisi olla ensisijaisesti niiden tahojen oikeus, joita asia eniten koskettaa, ei järjestelmällinen laillisen metsästysten haittaamisen työkalu.

Toistuva kaatoluvista valittaminen, joka ei johda kaatoluvan muuttamiseen, tulisi olla korotetulla, esimerkiksi seuraamusmaksulla rangaistava teko.

Turha valittaminen paitsi häiritsee laillista metsästystä myös ruuhkauttaa jo ennestään yllirasitettua virkakoneistoa ja aiheuttaa tarpeettomia kuluja veronmaksajalle.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret jakaa pettymyksen tapaan, jolla suurpetojen kaatolupia koskevaa päätöksentekoa on viime vuosina rampautettu. Koemme, että kaatolupien osalta kaivataan tarkempaa ymmärrystä ja vuoropuhelua tahojen välillä, mutta myös nykyisen valitusjärjestelmän kriittistä tarkastelua. Hallinnollisesta päätöksestä valittaminen on yksilön perusteltu oikeus, mutta siitä ei saa muodostua hallintokoneistoa rampauttava ja virkahenkilöitä liiallisesti työllistävä elementti.

62. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Yrityksen ensimmäisen työntekijän työeläkekulut pois

Pienten yritysten ensimmäisen työntekijän palkkaamista tulisi pyrkiä helpottamaan. Usein ensimmäisen työntekijän palkkaaminen on suurin kynnys yrityksen kasvun tiellä.

Yrityksen riskejä tulisi madaltaa siten, että valtio maksaisi ensimmäisen työntekijän ensimmäisen vuoden työeläkemaksut (TyEL-maksut) kokonaan. Näin pienyrittäjä pääsisi kokeilemaan työllistämistä hieman matalammin riskein.

Uudistuksen väärinkäyttämistä voitaisiin välttää asettamalla rajoitus hyödyn saamiselle. Mikäli työsuhde ei jatku vuoden jälkeen ei yrittäjällä olisi oikeutta saada TyEL-helputusta enää uudestaan seuraavan 1 vuoden aikana.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret on yrittäjämyönteinen järjestö, joka haluaa helpottaa yrittäjyyden aloittamista. Keskustanuoret näkee, että yrittäjyyttä tarvitaan Suomessa nyt ja jatkossa, ja siksi uusia yrittäjiä tulee tukea. Ensimmäisen työntekijän työeläkekulujen poistaminen madaltaisi kynnystä työntekijän palkkaamiseen ja pienentäisi yrittäjälle syntyviä riskejä.

63. Pohjois-Savon Keskustanuoret: EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten tahojen maa- ja kiinteistökauppaa Suomessa rajoitettava

Nykyinen luvanvarainen kiinteistökauppa sekä valtion etuosto- ja pakkolunastusoikeus eivät ole osoittautuneet riittäviksi toimiksi valtion turvallisuuden kannalta, kun kyseessä on ollut EU-

ja ETA-maiden ulkopuolinen kiinteistöostaja. Muun muassa valtion mahdollisuudet evätä kansalliselle turvallisuudelle uhkaksi olevat kiinteistökaupat ovat osin rajalliset tällä hetkellä. Lisäksi pakkolunastus on työkaluna erittäin raskas ja kuluttaa merkittävästi valtion resursseja.

Euroopan neuvoston alainen asiantuntijakomitea MONEYVAL on havainnut esimerkiksi Venäjän kansalaisuuden omaavien kiinteistösijoittajien osalta ilmiön, jossa sekä Kyproksen että Maltan valtiot ovat myöntäneet herkällä kädellä kansalaisuuksia venäläissijoittajille. Tällä tavoin venäläiset kiinteistösijoittajat ovat pystyneet kiertämään nykyisiä voimassa olevia kiinteistönostosäännöksiä Suomessa.

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta Suomeen suuntautuvia kiinteistökauppoja on ennen kaikkea tarkasteltava kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Kiinteistöhankintoja on tehty turvallisuuspoliittisesti arveluttavilla alueilla, kuten esimerkiksi puolustusvoimien käytössä olevien ampumaratojen vierestä sekä radio- ja linkkimastojen kiinteistöalueilla. Myöskään kiinteistön oston yhteydessä annetut ilmoitukset kiinteistöjen käyttötarkoituksista eivät ole aina vastanneet todellisuutta.

On myös mahdollista, että kansalliset ja ulkomaalaisen ostajan edut ovat ristiriidassa keskenään myöhemmässä vaiheessa. Ihmisryhmien välisten jännitteiden syntymisen estämiseksi, kansallisen omaisuuden, luontoarvojen ja strategisesti tärkeiden kohteiden suojelemiseksi, tulee Suomen valtion käyttää Euroopan unionin jäsenmailleen myöntämää harkintaoikeutta ETA-maiden ulkopuolisten tahojen maa- ja kiinteistökauppojen osalta ja rajoittaa niitä kansallisen edun nimissä. Näin Suomen maine ulkomaalaisystävällisenä ja oikeudenmukaisena valtiona saada myös säilytetyksi.

Keskustanuoret näkee, että Suomessa tulee ottaa käyttöön Ahvenanmaan ja Tanskan malli, jossa edellytetään viiden vuoden asumisveloitetta ETA-maiden ulkopuolisille tahoille. Viiden Suomessa asutun vuoden jälkeen kyseisille tahoille muodostuisi mahdollisuus maa- ja kiinteistönhankintaan sekä vuokraukseen.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kantaa huolta EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta maa- ja kiinteistökaupassa aiheutuvista ongelmista kansalliselle turvallisuudelle.

Keskustanuoret ehdottaa, että Suomessa otetaan käyttöön EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta maa- ja kiinteistökaupassa Ahvenanmaan tai Tanskan malli, jossa vaaditaan ostavalta taholta viiden vuoden asumisveloitetta Suomessa.

64. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Fyysisen henkilökortin rinnalle saatava käyttöön sähköinen henkilökortti

Nykyään sähköinen tunnistautuminen on mahdollista kansalaisvarmenteella esimerkiksi viranomaisten asiointipalveluissa, kuten Omakannassa ja OmaKelassa. Sen sijaan sähköinen tunnistautuminen ei ole toistaiseksi mahdollista henkilön asioidessa fyysisesti eri asiointipalveluissa.

Keskustanuoret näkee, että kansalaisella tulee olla mahdollisuus tunnistautua asiointipalveluissa aina niin fyysisen kuin sähköisen tunnistautumisen kautta. Suomessa tuleekin ottaa käyttöön sähköinen henkilökortti, joka sisältää vain välttämättömän määrän henkilötietoja kansalaisesta. Sähköinen henkilökortti perustuisi jo olemassa olevaan kansalaisvarmenteeseen, jonka kautta tunnistautumalla kansalaisella olisi mahdollista ottaa sähköinen henkilökortti käyttöönsä. Skannattavalla QR-koodilla tai vaihtoehtoisesti viivakoodilla kansalaisen olisi mahdollista tunnistautua asiointipalvelussa fyysisen henkilökortin tapaan.

Suomen tulee rohkeasti seurata digikehityksessä naapurimaataan Viroa, joka on jo ottanut sähköisen henkilökortin käyttöön osana kansalaisten jokapäiväistä asiointia eri palveluissa. Sinä aikana, kun sähköinen henkilökortti on ollut käytössä Virossa ei sen viranomaisille ole tehty yhtään tietosuojaloukkausilmoitusta sähköisen henkilökortin käyttöön liittyen. Tämä toimii rohkaisevana esimerkkinä myös digitaalisen kehityksen kärkimaihin kuuluvalla Suomella.

Keskustanuoret tukee sähköisen henkilökortin käyttöönottamista yhteiskunnassa. Uudistus sekä sujuvoittaa asiointia että mahdollistaa yhä useamman luotettavan tunnistautumistavan eri palveluissa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa aloitetta sekä tunnistautumisen helpottamista. Kyseinen uudistus on jo valmistelussa, ja sen toivotaan tulevan käyttöön mahdollisimman pian.

65. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Julkisten elintarvikehankintojen kotimaisuusastetta on nostettava

Kotimaisten raaka-aineiden käyttö julkisissa elintarvikehankinnoissa on kestävä ja se vahvistaa huoltovarmuutta. Siten tuetaan paikallisia ruuantuottajia ja vahvistetaan alueen taloutta. Eläinperäisten elintarvikkeiden tulee olla kokonaisuudessaan kotimaisia. Kasvisten osalta ensisijaisesti on aina hyödynnettävä Suomessa viljeltäviä lajikkeita. Jokaisen Suomen kunnan on tehtävä selvitys sen hetkisestä tilanteesta elintarvikehankintojen kotimaisuusasteen suhteen ja laadittava suunnitelma kotimaisuusasteen tavoitteelliseen nostamiseen.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Kotimaisuusasteen erot maakunnissa vaihtelevat 70-95% välillä. Kotimaisuutta on nostettu julkisissa hankinnoissa paljon viime vuosina, mutta erityisesti paikallisten tuotteiden käyttö on monissa maakunnissa vähäistä.

Keskustanuoret haluaa, että kunnat käyvät aktiivista vuoropuhelua paikallisten tuottajien kanssa, ja laativat suunnitelman kotimaisten raaka-aineiden käytön lisäämisestä. Näin takaamme, että kuntalaiset pääsevät nauttimaan kotimaisista sekä paikallisesti tuotetusta ravinnosta.

66. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Kannabis sääntelyn alaiseksi

Kieltolaki ei ole toimiva päihdepolitiikan työkalu haittojen vähentämiseen. Se itseasiassa lisää sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Kieltolaista huolimatta, joka neljäs 15–69 vuotias suomalainen on kokeillut kannabista. Se on Suomen käytetyin laiton päihde. Tällä hetkellä lasten ja nuorten on helpompi saada kannabista kuin alkoholia. Myös kannabiksen viljelyn aloitus on suhteellisen helppoa. Lisäksi nyt laittomasti myytävästä kannabiksesta on kehitetty hyvin paljon vahvempaa. Pelko käyttörikosmerkinnästä on erittäin haitallinen kannabiksen liittyvien päihdehaittojen vähentämisen kannalta, kun apua tarvitseva ei uskalla myöntää ongelmakäyttöä rikolliseksi leimaantumisen pelossa. Käyttörikosmerkintä haittaa myös huomattavasti nuorten tulevaisuutta ja aiheuttaa syrjäytymistä, koska se vaikeuttaa esimerkiksi kouluttautumista ja työllistymistä. Kieltolain vaikutukset ja rangaistukset ovat epätasa-arvoisia esimerkiksi etnisestä taustasta tai sosioekonomisesta asemasta riippuen. Myös lääkekannabiksen reseptin myöntäminen on ongelmallista ja saaminen stigmatisoivaa.

Tärkeintä on sääntely. Kannabiksen laillistamisella ja sääntelyllä voidaan tehokkaasti vähentää edellä mainittuja kieltolaista johtuvia sosiaalisia haittavaikutuksia. Laillistamisella olisi myös huomattavat taloudelliset vaikutukset muun muassa verotulojen, työpaikkojen ja viennin myötä. Samalla lisättäisiin maaseutujen kuntataloutta ja maatalouden alan elinvoimaisuutta. Nykyinen rangaistuspainotteinen kieltolaki on lisännyt päihdehaittoja ja syrjäyttänyt ihmisiä. On ilmeistä, että kieltolaki ei vähentämällä käyttöä vähennä haittoja. Kannabis olisi myös käyttäjäystävällisempää, sillä valtion sääntelyllä voitaisi esimerkiksi vähentää sen THC-pitoisuutta.

Kieltolaista huolimatta kannabista käytetään joka tapauksessa. Siksi Pohjois-Savon Keskustanuoret ehdottavat, että kieltolain sijaan harjoitamme turvallisempaa päihdepolitiikkaa. Tämä tehdään laillistamalla ja sääntelemällä kannabista.

Liittohallituksen vastausesitys:

Liittokokous ei yhdy aloitteeseen.

Huumausainepolitiikan päätavoitteena tulee olla huumausaineiden käytön ja päihdehaittojen vähentäminen. Päihdepolitiikkaa pitää uudistaa eri ammattiryhmien kuten sosiaali- ja terveydenhuollon ja turvallisuusalan asiantuntijoiden näkökulmat huomioon ottaen. Keskustanuoret pitää todennäköisenä, että kannabiksen laillistettu tarjonta ja laillisuuden aiheuttama positiivinen mielikuva lisää kannabiksen kysyntää ja käyttöä. Tämä johtaisi huumausaineista aiheutuvien kansanterveydellisten, -taloudellisten ja turvallisuuteen liittyvien haittojen sekä niistä yhteiskunnalle aiheutuvien kustannusten lisääntymiseen.

Kannabis ei ole tähän mennessä korvannut muita päihteitä vaan tullut niiden rinnalle. Viime vuosina nuorten kannabiskokeilut ovat onneksi kääntyneet laskuun, ja tämän suunnan toivomme jatkuvan tulevaisuudessa.

Keskustanuoret suhtautuu avoimesti lääkekannabikseen lääketieteellisenä hoitokeinona lääketieteellisen valvonnan alaisuudessa. Kannabiksen päihdekäyttöön liittyy kuitenkin vaaroja ja se aiheuttaa riippuvuutta. Kannabiksen päihdekäyttö voi aiheuttaa esimerkiksi ahdistusta, masennusta ja muita mielenterveyden häiriöitä, haittoja koulunkäyntiin ja yhteiskunnasta syrjäytymistä. Kokeilija ei voi etukäteen tietää, millaisia vaikutukset juuri häneen ovat.

Huumausaineiden pitää pysyä jatkossakin kiellettyinä, eikä yhteiskunta saa tarkoituksellisesti helpottaa huumausaineiden laitonta käyttöä ja huumekekoiluja. Samalla on tärkeää, että päihdeongelmiin apua tarvitseville on tukea tarjolla ja että hoitoon hakeutuminen on helppoa. Tulevaisuudessa huomiota on kiinnitettävä aktiivisesti myös huumausaineiden käytön ennaltaehkäisyyn ja päihderiippuvuudesta kärsivien tehokkaaseen ja nopeaan hoitoonohjaukseen.

Suomessa reseptipohjaisten huumausaineiden, kuten esimerkiksi lääkekannabiksen, käyttömahdollisuuksia lääketieteellisenä hoitokeinona tulee selvittää laajemmassa mittakaavassa. Keskustanuoret haluaa kehittää päihdepolitiikkaa harkitun ja tutkittuun tietoon perustuvan näkemyksen pohjalta.

67. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Liittokokouksen terveiset puoluejohdolle

Arvoisa puoluejohto, olemme huolissamme pienituloisten jaksamisesta ja toimeentulosta. Tiedämme, että jaamme tämän huolen. Budjettiriihessä tehdyt päätökset tuovat hetkellistä helpotusta arkeen, mutta tarvitsemme kokonaisvaltaisen rakenteellisen uudistuksen sosiaaliturvajärjestelmään. Perustulo on ollut jo pitkään Keskustan vastaus sosiaaliturvajärjestelmän uudistukseen. Te, arvoisa puoluejohto edustatte tätä puoletta. On aika kunnioittaa kentän ääntä, laittaa työrukkaset käteen ja edistää perustulon käyttöönottoa. Liittokokous odottaa Keskustalta tekoja perustulon eteen. Keskusta on aina ollut se puolue, joka kykenee katsomaan pisimmälle tulevaisuuteen ja tekemään isoja rakenteellisia uudistuksia. Jatkaaksemme tällä tiellä Keskustan tulee asettaa realistinen tavoitevuosi oman perustulomallin pysyväälle käyttöönotolle. Lisäksi vaadimme, että Keskustan eduskuntavaaliohjelman päätavoitteisiin nostetaan perustuloon pohjautuva sosiaaliturvajärjestelmän uudistus.

Tämä maailmanaika tarvitsee Keskustaa, joka puolustaa köyhän asiaa.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan on oltava köyhän asialla ja Keskustanuoret näkee ratkaisuksi ihmisten toimeentulo-ongelmiin perustulon. Perustulomalli luo turvaverkon tilanteisiin, joissa omat tulot eivät riitä. Mallin ytimessä on, että lisätulojen hankkiminen on kannatettavaa aina kun se on mahdollista. Meidän on puolustettava keskustalaista ihmiskäsitystä, joka perustuu luottamukseen ja kannustamiseen ihmisten kyykyttämisen ja rangaistusten sijaan. Perustulo vähentää apua tarvitsevan ihmisen pahoinvointia ja kannustaa työntekoon joka tilanteessa. Vain yksinkertaisella perustulomallilla voimme varmistaa työntekojen lisääntymisen ja ihmisten laajalaisemman hyvinvoinnin tulevaisuudessa.

68. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Nuorisovaltuustolle aidot vaikuttamisen paikat kunnissa ja hyvinvointialueilla

Kuntalaki (410/2015, 26. §) ja laki hyvinvointialueesta (611/2021, 32. §) edellyttävät nuorten osallistamisen päätöksenteossa. Nykyinen lainsäädäntö on kuitenkin laeva eikä suoraan velvoita kuntia ja hyvinvointialueita antamaan nuorisovaltuustoille puhe- ja läsnäolo-oikeutta tai suoraa aloiteoikeutta organisaatioiden toimielimissä kuten valtuustoissa, lautakunnissa ja hallituksissa. Pohjois-Savon Keskustanuoret vaativat, että laissa turvataan selkeästi nuorten edustus puhe- ja läsnäolo-oikeudella niin kunnan kuin hyvinvointialueiden valtuustoissa, lautakunnissa ja hallituksissa. Lisäksi vaadimme nuorisovaltuustoille suoraa aloiteoikeutta kuntien ja hyvinvointialueiden valtuustoihin sekä hallituksiin.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee mahdollisen lakimuutoksen hyvänä asiana. Keskustanuoret pitää tärkeänä, että nuorten ääni kuuluu kuntien päätöksenteossa kaikilla tasoilla ja kaikissa päätöksenteon vaiheissa. Suomen perustuslain ja nuorisolain mukaisesti kansanvaltaan kuuluu yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa oman elinympäristön kehittämiseen. Nuorten on siksikin saatava osallistua päätöksentekoon tasavertaisina kansalaisina.

Esimerkiksi kuntalain mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nykyään nuorten edustus etenkin kunnissa vaihtelee radikaalisti. Nuorisovaltuustot ovat aitoja oppimisen ja vaikuttamisen paikkoja, jotka lisäävät demokratiaa ja moniäänisyyttä. Keskustanuoret kuuluttaa sitä, että nuorten on saatava osallistua päätöksentekoon tasavertaisina kansalaisina. Lakimuutoksen myötä kunnat ja hyvinvointialueet olisivat velvoitettuja tekemään muutokset nuorten osallisuuden turvaamiseksi.

69. Satakunnan Keskustanuoret: Ohjaamo toimintaa tulee kehittää

Ohjaamo toiminta auttaa alle 30-vuotiaita työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Ohjaamolla on tavattavissa mm. kelan sekä te-toimiston edustajia, jotka auttavat omien osa-alueidensa ongelmissa.

Toiminta on valitettavasti jäänyt monilta huomaamatta. Toimintaa voisi kuitenkin tuoda enemmän esille jalkautumalla erilaisiin tapahtumiin, nuortentaloille sekä kouluihin. Aktiivinen sosiaalisen median markkinointi tavoittaisi myös palvelun mahdollisia käyttäjiä nykyistä paremmin.

Ohjaamot ympäri Suomen voisivat myös tehdä yhteistyötä puolustusvoimien kanssa, jotta varusmiespalveluksessa sekä vapaaehtoisessa asepalveluksessa olevat henkilöt tavoitettaisiin entistä paremmin.

Näin palvelusajan loppuessa ja uuden elämänvaiheen alkaessa olisi apu tarvittaessa helpommin saatavilla.

Erityisesti korona-ajan jälkeen nuorten syrjäytymisriski on kasvanut suurissa määrin ja tämä tulisi pysäyttää ja siksi ohjaamo toimintaa tulee kehittää entistä laajemmaksi kokonaisuudeksi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ohjaamotoiminnan näkymättömyys on ongelma, johon on puututtava aloitteessa esitetyillä tavoilla. Kuten aloitteessa todetaan, syrjäytymisriski on kasvanut merkittävästi koronan aiheuttamien kohtaamisten vähenemisten seurauksena, mikä lisää tarvetta entisestään ohjaamotoiminnalle ja sen kehittämiseksi. Esitetty yhteistyö puolustusvoimien kanssa on kannatettavaa ja sitä tulisikin tehdä jo kutsunnoista alkaen. TE-palveluiden siirtyessä kuntien järjestämisvastuulle vuodesta 2024 alkaen, onkin juuri nyt paras sauma mainostaa ohjaamoita ja kehittää niitä entistä enemmän palveluita käyttävien tarpeista lähtien.

70. Uudenmaan Keskustanuoret: Turkisalan tulevaisuudesta Suomessa käynnistettävä selvitystyö - alan rajoittamista tai alasajoa ei voida sulkea pois

Turkistarhaus ei ole enää fresh. Se on eettisesti kestänyt. Nykyajan ihmiset pystyvät tuottamaan erilaisten keinokuitujen ja luonnonmateriaalein itselleen vaatetta päälle talveksi. Turkistarhausta puolustetaan usein sillä, että ala on täysin markkinaehtoinen, niin kauan kuin turkiksille on kysyntää, on alakin elinvoimainen. Turkiselinkeino on yksi harvoista aloista, joista Suomessa tuetaan valtion varoin sen tilanteesta huolimatta. Turkisala saa yhteiskunnalta maatalouden tukia esimerkiksi lomitustuen kautta sekä erilaisina investointitukina, vaikka julkisuudessa annetaan ymmärtää, ettei tukia tipu.

Kuluttajakäyttäytymisen myötä turkisten kysyntä on vähentynyt Suomessa radikaalisti. Vaikka turkistarhojen määrä on vähentynyt viimeisten vuosien aikana runsaasti (2019 n.900 tarhaa → 2021 n.700 tarhaa) silti vuosittain noin neljä miljoonaa eläintä tapetaan turkisten vuoksi. Sekä Suomessa että laajemmin EU:ssa turkistarhaukseen suhtaudutaan yhä kriittisemmin ihmisten keskuudessa. Yhä useampi Euroopan valtio on ryhtynyt toimiin turkisalan rajoittamiseksi tai alas ajamiseksi, pohjoismaista muun muassa Norja ja viimeisimpänä Baltian maista Latvia. Euroopassa ainakin Alankomaat, Belgia, Bosnia-Herzegovina, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Itävalta, Italia, Kroatia, Latvia, Liettua, Luxemburg, Makedonia, Malta, Montenegro, Norja, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Serbia, Slovakia, Slovenia, Sveitsi, Tanska, Tsekki, Ukraina, Unkari ja Viro ovat rajoittaneet turkisalaa tai päättäneet ajaa sen alas. Eikö Suomen olisi aika seurata mukana?

Vielä 2020 Keskustanuoret katsoivat turkistarhauksen olevan hyväksyttävää mikäli eettiset ja laadulliset kriteerit alalla saadaan kuntoon. Viimeistään nyt Keskustanuorten on otettava selkeä kanta taloudellisesti kannattamattoman, nykypäivänä epäeettisen alan rajoittamiseksi

tai jopa alas ajamiseksi lainsäädännön keinoin, kuten muissakin Pohjoismaissa ja Euroopan maissa ollaan viime vuosina tehty.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Ks. aloitevastaus aloitteeseen nro 7.

71. Uudenmaan Keskustanuoret: Uudelleenkouluttautujat ja alanvaihtajat huomioitava nykyistä paremmin korkeakoulujen opiskelijavalinnassa

Opiskelijavalintauudistus on ollut käytössä kahden vuoden ajan. Vuodesta 2020 alkaen korkeakoulujen opiskelijoista vähintään puolet on valittu ylioppilastodistuksen tai ammatillisen koulutuksen päättötodistuksen perusteella ja alasta riippuen todistusvalinnalla valitaan 25-100% hakijoista.

Uudistuksen myötä yhä suurempi osuus vastavalmistuneista saa opiskelupaikan heti ensimmäisellä hakukerralla, joka on hieno asia. Mutta kuinka moni nuori, suoraan lukion tai ammattikoulun jälkeen, on satavarma alasta, jolla haluaa lopunikää työskennellä? Moni varmasti vaihtaa alaa, jos ei kesken opintojensa, niin jossain vaiheessa työuraansa. Jollakulla syyt voivat liittyä muuttuneeseen mielenkiintoon valitsemaansa alaa kohtaan, mutta myös terveydellisiin syihin.

Uudistettu todistusvalinta yhdistettynä 2014 käyttöön otettuun ensikertalaiskiintiöön luo epätasa-arvoisen tilanteen niille hakijoille, jotka haluavat vaihtaa alaa joko kesken opintojen huomattavassa unelma-alansa olevan jokin aivan muu sekä niille, jotka päättävät uudelleen kouluttautua. Todistusvalinnan myötä kilpailu ei-ensikertalaisille varatuista opiskelupaikoista on todellista. Lisäksi joillakin aloilla, kuten lääketieteessä, psykologiassa ja oikeustieteessä todistusvalinta on rajattu ainoastaan ensikertalaisille. Näillä aloilla uudelleen kouluttautujat ja alanvaihtajat voivat saada opiskelupaikan vain pääsykokeen kautta.

Kesäkuussa 2020 Lintilä asetti riippumattoman asiantuntijaryhmän tutkimaan yritystoiminnan kykyä selviytyä koronapandemian aiheuttamista haasteista. Loppuraportissa nostettiin yhtenä toimenpide-ehdotuksena tulevalle hallituskaudelle 2023-2027, että korkeakoulujen opiskelupaikkoja tulisi vielä nykyistä vahvemmin keskittää ensikertalaisille. Tämänkaltaiset toimet heikentäisivät entisestään uudelleen kouluttautujien ja alanvaihtajien mahdollisuuksia päästä opiskelemaan.

Uudelleen kouluttautumisesta ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa on tehty meillä Suomessa liian haastavaa. Opiskelijoiden eri tilanteita ei huomioida riittävän hyvin. Minulla on muutama ystävä, jotka ovat heti lukion jälkeen päässeet opiskelemaan unelma-alaansa, joka ei enää kolmenkymppien korvilla olekaan tuntunut omalta ja he ovat pyrkineet opiskelemaan itselleen uutta alaa ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Matkan varrella he ovat joutuneet korottamaan yli kymmenen vuoden takaisia ylioppilaskirjoitusten arvosanojaan, kirjoittamaan kokonaan uusia aineita ylioppilaskirjoituksissa, sillä osaan korkeakoulujen opintolinjoista pääsee vain todistusvalinnalla. Selvitysten mukaan ylioppilaskirjoitusten uusiminen onkin lisääntynyt kevästä 2018 alkaen merkittävästi.

Mitä me yhteiskuntana hyödyimme näin paljon yksilön opintopolkua nimenomaan uudelleen kouluttautumisen näkökulmasta hankaloittavasta uudistuksesta? Aito mahdollisuus todistusvalintaan tai valintakokeeseen sekä myös avoimen väylän mahdollisuus, on ollut korkeakoulujärjestelmämme vahvuus.

Yhdessä todistusvalintauudistus ja ensikertalaiskiintiön käyttäminen eivät sellaisenaan toimi. Ei-ensikertalaisten hakijoiden alanvaihtoa, uuden alan opiskelua tulisi helpottaa. Sekä todistusvalinnan pisteytystä on syytä tarkastella uudelleen mutta myös ei-ensikertalaisten asemaa helpotettava ottamalla käyttöön esimerkiksi motivaatiokirjeet uudelle alalle hakeutuessa. Jo nyt motivaatiokirjeen kirjoittaminen on käytössä esimerkiksi joidenkin alojen ylempään korkeakoulututkintoon haettaessa, jonka avulla arvioidaan hakijan motivaatiota ja sitoutumista tutkinnon suorittamiseen. Tällä hetkellä yliopistot tekevät yhdessä kehitystyötä todistusvalinnan ja valintakokeiden kehittämiseksi, jonkinlaisia muutoksia esimerkiksi todistusvalinnan pisteytykseen on luvassa yliopistojen osalta jo 2026. Motivaatiokirje voisi toimia ei-ensikertalaisten keinona erottautua omassa ryhmässään, ei niinkään eron tekemisenä ensikertalaisiin.

Toisena konkreettisenä toimenpiteenä tulisi pohtia ensikertalaiskiintiön laskemista tai jopa sen poistamista kokonaan. Laissa on määrätty, ettei ensikertalaiskiintiö saa merkittävästi heikentää muiden hakijoiden mahdollisuuksia tulla hyväksytyksi koulutukseen. Nykyisellään ensikertalaiskiintiö ei ole hakijoiden tasa-arvoa tukeva, erityisesti, kun avoimen väylää ei olla vahvistamassa ainakaan lähivuosina.

Uudelleen kouluttautumisen ja uuden ammatin opiskelemisen ei pitäisi olla niin vaikeaksi tehty. Ensikertalaiskiintiö rajaa mahdollisuuden päästä opiskelemaan hyvinkin pieneksi, sillä ei-ensikertalaisia hakijoita otetaan hyvin pieni määrä suhteessa ensikertalaisiin. Lisäksi pääsykokeella tulisi edelleen olla todelliset, realistiset mahdollisuudet päästä opiskelemaan, todistusvalintaa ei saa painottaa liikaa. Keskustanuoret tunnistavat nämä epäkohdat ja yhdessä Keskustaopiskelijoiden kanssa ajavat asiaan liittyviä korjausliikkeitä ottamalla vahvasti kantaa asian puolesta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa ongelman alanvaihtajien ja uudelleen kouluttautujien kohdalla. Jatkuvan oppimisen ja itsensä kehittämisen tulisi olla mahdollista koko elämän ajan. Keskustanuoret näkee koulutuspaikkojen ja koulutuksen tarjoajien rahoituksen lisäämisen yhtenä ratkaisuna jatkuvaan oppimiseen sekä uudelleen koulutukseen.

72. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen pääomatulot veronalaisiksi

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen oikeudesta verovapaisiin osinkoihin ja muihin pääomatuloihin luovuttaisiin. Tällä keinolla olisi mahdollista saada useita kymmeniä miljoonia euroja lisää verotuloja valtion kassaan. Suomessa on yleisesti kannatettu laajaa veropohjaa, jotta mitään yksittäistä kohdetta ei

tarvitsisi verottaa liikaa. Työmarkkinajärjestöjen verovapautta on perusteltu yleishyödyllisyydellä. Voidaan kuitenkin kysyä, onko lakkojen ja työsulkujen aiheuttaminen koko yhteiskunnan kannalta yleishyödyllistä. Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittääkin, että ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen yleishyödyllisyyttä pohditaan tarkemmin. Näiden järjestöjen tuloista kerätyillä verovaroilla olisi mahdollista keventää esimerkiksi kireää ansiotuloverotusta.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Nykyinen järjestelmä, jonka avulla ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen pääomatulot ovat verottomia on epäreilu, ja sitä tulisi tarkastella. Näiden järjestöjen tulisi maksaa pääomatuloistaan reiluuden nimissä verot, joka lisäisi kansalaisten luottamusta verotusjärjestelmään ja liittojen toimintaan. Keskustanuoret kuitenkin näkee muilta osin ammattiliitot ja työnantajajärjestöt yleishyödyllisinä, ja haluaa verotuksen vain pääomatuloihin. Keskustanuoret myös tunnistaa lakko-oikeuden merkityksen, eikä halua rajoittaa ammattiliittojen lakko-oikeutta.

73. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Exit-veroa ei tule ottaa käyttöön

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että exit-veroa ei tule ottaa käyttöön. Exit-vero eli arvonnousuvero tarkoittaa sitä, että Suomessa kertyneen omaisuuden myyntivoitot verotettaisiin Suomessa myös silloin, kun omaisuus luovutetaan ulkomailla asuessa. Ulkomaalaiset tulevat veron piiriin neljän vuoden Suomessa oleskelun jälkeen. VATT:n mukaan olennaisin uudesta verosta tuleva haitta on aiheutuva hallinnollinen taakka ja verojärjestelmän monimutkaistuminen. Esimerkiksi Startup-yritysten arvonmääritys maastamuuttohetkellä on erittäin haastavaa. Lisäksi verosta saatava tuotto jäisi vähäiseksi ja vaihtelisi voimakkaasti eri vuosien välillä. Suomi kaipaa kipeästi kansainvälisiä osaajia. Exit-vero estää kansainvälisten osaajien saamisen Suomeen sekä lyhentää heidän oleskeluaikaansa Suomessa. Vero myös heikentää Suomen kilpailukykyä ja houkuttelevuutta ulkomaisten sijoittajien silmissä investointikohteena. Edellä mainittujen syiden vuoksi exit-veroa ei tule ottaa käyttöön.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen verotus on jo nykyisellään hyvin monimutkaista ja osakeyhtiöillä on maastapoistumisvero jo käytössä. Keskustanuoret haluaa tehdä Suomesta houkuttelevan maan myös ulkomaiselle osaamiselle ja yrittämiselle. Väestönkehityksen takia Suomi on tulevaisuudessa yhä riippuvaisempi ulkomailta saapuvasta työvoimasta, jos haluamme ylläpitää hyvinvointiyhteiskunnan vaatimia osia. Myöskin valtionvarainministeriö on tehnyt Katri Kulmunin johdolla selvityksen, eikä tarvetta tämän kaltaiselle lisäverolle nähty.

74. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Hyökkäyssotaa käyvät maat pois kansainvälisestä urheilusta!

Varsinais-Suomen Keskustanuoret esittää, että hyökkäyssotaa käyvät maat ja näitä maita edustavat urheilijat suljetaan pois kansainvälisestä urheilusta. Varsinais-Suomen Keskustanuorten mielestä niin Suomen kuin Kansainvälisen olympiakomitean on tehtävä päätös, jolla hyökkäyssotaa käyvät valtiot rajataan pois kansainvälisestä urheilusta sekä urheilun kilpailutoiminnasta. Venäjän kansainvälisen oikeuden vastainen, täysin raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut, ettei tällaisille maille tule antaa tilaa kansainvälisessä urheilutoiminnassa. Kansainvälinen urheilu on kiinteä osa politiikkaa, vaikka politiikkaa ja urheilua näennäisesti on pyritty pitämään erillään toisistaan. Tämä yhteys ja merkitys kansallisvaltion itsetunnolle korostuu erityisesti autoritäärisissä valtioissa. Siksi kansainvälisen urheilutoiminnan ei tule antaa tukeaan kansainvälistä oikeutta räikeästi ja täysin epäinhimillisesti rikkoville, hyökkäyssotaa käyville maille, antamalla heidän osallistua urheilutoimintaan. Varsinais-Suomen Keskustanuoret vaativatkin, että päätös niin Suomen kuin Kansainvälisessä olympiakomiteassa on tehtävä välittömästi.

Liittokokous yhtyy aloitteeseen.

Venäjän on ollut suljettuna kansainvälisestä urheilusta ja kansainvälisestä urheilutoiminnasta vuodesta 2019 lähtien. Kyseinen päätös on voimassa 4 vuotta, eli vuoteen 2023 asti. Venäjän sulkeminen kansainvälisestä urheilusta ja kansainvälisestä urheilutoiminnasta pitäisi jatkua niin pitkään kuin Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu.

Samalla Keskustanuoret vaatii, että kaikki hyökkäyssotaa käyvät maat suljetaan pois kansainvälisestä urheilusta ja kansainvälisestä urheilutoiminnasta. Suomen valtion täytyy pyrkiä ajamaan tätä linjaa niin olympiakomiteassa kuin kansainvälisessä politiikassa. Tämän linjan osoittaminen muille maille antaisi selvän viestin Suomen suhtautumisesta maihin, jotka käyvät hyökkäyssotaa.